

Zagreb – 21. veljače 2018.

Hrvatski Telekom Rezultati za godinu završenu 31. prosinca 2017.

Dvoznamenkasti porast prihoda i EBIDTA-e uz povećane investicije u 2017. temelj su budućeg rasta Hrvatskog Telekomu

Hrvatski Telekom (Reuters: HT.ZA; Bloomberg: HTRA CZ), vodeći pružatelj telekomunikacijskih usluga u Hrvatskoj, objavljuje svoje revidirane konsolidirane rezultate za godinu završenu 31. prosinca 2017.

Godišnji rezultati uključuju i poslovanje Crnogorskog Telekomu, koji je kupljen početkom 2017. godine te utjecaj H1 Telekomu d.d. nakon što je H1 Telekom d.d. pripojen OT - Optimi Telekomu d.d.

U 2017. godini ostvareni su prihodi u iznosu od 7,756 mlrd kuna, što je za 11% više nego 2016. godine. Bez učinka Crnogorskog Telekomu, prihodi su rasli 2% u odnosu na prethodnu godinu. Ako se isključi utjecaj H1 Telekomu, prihodi su porasli 1,5 %.

Hrvatski Telekom je zadržao vodeću poziciju u svim segmentima telekomunikacijskog tržišta, a rastu prihoda pridonijeli su prihodi pokretnih komunikacija i rast u sistemskim rješenjima.

EBITDA prije jednokratnih stavki iznosi 3,138 mlrd kuna i viša je za 11,2 % u odnosu na 2016. godinu, uz jaku EBIDTA maržu od 40,5 % koja je veća za 0,1 postotni bod u usporedbi sa godinom ranije.

Izuzmemo li doprinos Crnogorskog Telekomu, EBITDA prije jednokratnih stavki porasla je za 3,4% i iznosi 2.918 milijuna kuna s EBITDA maržom od 41%. Bez utjecaja H1 Telekomu, EBITDA prije jednokratnih stavki je porasla za 2,8 %.

Neto dobit u 2017. godini iznosi 863 milijuna kuna i manja je za 7,5 % u odnosu na 2016. godinu. Bez utjecaja Crnogorskog Telekomu realizacija neto dobiti manja je za 10,8 %. Ostvarenje neto dobiti pod utjecajem je veće amortizacije zbog povećanih infrastrukturnih ulaganja i povećanog vrijednosnog usklađenja imovine i potraživanja.

Više od 1,7 milijardi kuna investicija u infrastrukturu i inovativne usluge

Realizacija kapitalnih ulaganja u 2017. godini, u odnosu na 2016., povećana je za 17,2 %, uključujući doprinos Crnogorskog Telekomu. Bez tog doprinosa, realizacija kapitalnih ulaganja povećana je za 8,5% u odnosu na 2016. i iznosi 1.745 milijuna kuna.

Investicije u nepokretnu mrežu omogućile su optički pristup za 374 tisuće kućanstava. Pristupne brzine novih generacija ukupno su dostupne za 879 tisuća hrvatskih kućanstava, što znači da će HT Grupa samostalno osigurati 70% ciljeva Europske digitalne agende za Hrvatsku 2020.

U mobilnom segmentu, kapaciteti 4G mreže povećani su 34%, a brzine mobilnog interneta povećane su prosječno 38% s brzinama do 350 Mbit/s. Kraj godine obilježilo je nezavisno međunarodno P3 priznanje za najbolju mobilnu mrežu u Hrvatskoj i jedan od najboljih mobilnih interneta u Europi.

Zahvaljujući povećanim kapacitetima IP jezgrene mreže, modernizaciji agregacijske mreže te povećanju brzina mobilnog interneta, podržano je povećanje volumena podatkovnog prometa od posjetitelja za vrijeme turističke sezone od 330% nastalog zbog nove roaming regulacije.

U poslovnu i digitalnu transformaciju pokrenutu u svibnju 2017., HT će u iduće tri godine uložiti 210 milijuna kuna. Transformacija uključuje veliki zahvat u sustave i portfelj usluga HT-a, kako bi pozicionirala HT kao predvodnika po korisničkom iskustvu.

Pilot projekt mreže budućnosti PanTera implementiran je na ograničenom području Hrvatske, a korisnicima donosi superiorne internetske brzine od 1 Gbit/s i 4K TV sadržaj.

Jedinstveni koncept usluga na telekomunikacijskom tržištu Magenta 1, predstavljen u prvom polugodištu 2016., koristi više od 118 tisuća kućanstava, a njihov broj je u kontinuiranom porastu.

Više od polovice dobiti za isplatu dividende

Uprava i Nadzorni odbor Glavnoj skupštini Društva predložili su raspodjelu dividende od 6 kuna po dionici koja će se isplatiti iz neto dobiti 2017. godine, što daje ukupan iznos za isplatu dividende od 490.020.384,00 kuna i predstavlja isplatu 58,25% raspodjeljive dobiti stečene u prethodnoj godini te alokaciju ostatka neto dobiti u zadržanu dobit.

HT na početku godine objavljuje minimalnu ciljanu dividendu za svaku godinu, koja će biti u okviru raspona navedenog u Politici dividendi. Za financijsku 2018. Uprava trenutno očekuje isplatu dividende u iznosu od minimalno 6 kuna po dionici.

U srpnju 2017. godine pokrenut je Program otkupa vlastitih dionica („Program“), kojim se namjerava steći 2,5 milijuna dionica, a najviši novčani iznos dodijeljen Programu iznosi 500 milijuna kuna. Program otkupa dolazi kao nastavak na dosadašnju politiku isplate dividendi, a kojom Društvo dodatno pokazuje svoju namjeru povrata dijela stvorene vrijednosti svojim dioničarima.

Do 31. prosinca 2017. godine, Društvo je na Zagrebačkoj burzi kupilo ukupno 216.005 vlastitih dionica, koje čine 0,26 % temeljnog kapitala i za to je dana protuvrijednost u iznosu od 37,6 milijuna kuna.

Ulazak u fazu rasta velikim regionalnim iskorakom u Crnu Goru

Početkom siječnja 2017. godine, Hrvatski Telekom je stekao 76,53% udjela u Crnogorskom Telekomu, za kupovnu cijenu u iznosu od 123,5 milijuna EUR. Transakcija je dio HT-ove strategije rasta putem širenja na regionalna tržišta.

Sinergijski učinci u Crnogorskom Telekomu počinju se realizirati u području prodajnih operacija, smanjenju direktnih troškova i povećanju zadovoljstva korisnika. Unatoč tržišnim i regulatornim izazovima, trendovima zamjene fiksne tehnologije mobilnom, Crnogorski Telekom zadržao je vodeću poziciju sa 40,3% tržišnog udjela u post-paid mobilnom segmentu kao i vodeću poziciju na tržištu fiksnog širokopojsnog pristupa i glasovnih usluga bez obzira na zabilježen pad prihoda u fiksnom segmentu i porastu prihoda u mobilnom segmentu i sistemskim rješenjima.

U 2018. godini fokus na rast, novo digitalno iskustvo i širenje poslovanja

Komentirajući poslovne rezultate za 2017. i planove za 2018. godinu, predsjednik Uprave Hrvatskog Telekoma, **Davor Tomašković** istaknuo je:

„Iza HT je još jedna uspješna godina i uvjerljivo vodeća pozicija u svim segmentima telekomunikacijskog tržišta. Akvizicijom Crnogorskog Telekoma napravili smo veliki regionalni iskorak, dok je Optimino preuzimanje H1 Telekoma doprinijelo stabilnosti tržišta. U potpunosti smo zamijenili našu TV platformu i na kraju godine 250.000 naših TV korisnika uživa u iskustvu gledanja televizije budućnosti. Lansirali smo nove hibridne tarife i hibridni pristup internetu, a Magenta 1 broji 120.000 korisnika koji uživaju u svijetu pogodnosti. Godinu smo završili s P3 priznanjem za najbolju mobilnu mrežu u Hrvatskoj i jedan od najboljih mobilnih interneta u Europi. Ponosan sam što postajemo moderna kompanija, usmjerena na budućnost i rast u svim segmentima poslovanja.“

Podaci o osobama za kontakt

Hrvatski Telekom - Odnosi s investitorima

Marina Bengez Sedmak

Elvis Knežević

Email

+ 385 1 4911 114

ir@t.ht.hr

Instinctif Partners

Kay Larsen / Adrian Duffield

+44 207 457 2020

Konferencijski poziv za analitičare i investitore održat će se istog dana u 10:00 po griničkom vremenu / 11:00 po srednoeuropskom vremenu.

Prisustvovanje konferencijskom pozivu moguće je biranjem sljedećih brojeva:

Međunarodni broj

+44 (0) 2071 928 000

Šifra konferencije

9267189

Ponavljanje dostupno do srijede, 28. veljače 2018.:

Međunarodni broj

+44 (0)1452 550 000

Pristupni broj

9267189

Revidirana izvješća HT Grupe i HT-a d.d., drugi propisani dokumenti i prezentacija rezultata za financijsku godinu 2017. mogu se preuzeti na web stranici HT-a (www.t.ht.hr/odnosi-s-investitorima/) i dostupni su u Službenom registru propisanih informacija (SRPI).

1. Pregled

1.1 Uvod

Ostvareni snažni rezultati HT Grupe u 2017.

Grupa HT uspješno je odgovorila na tržišne izazove i zadržala vodeći položaj na hrvatskom telekomunikacijskom tržištu u svim područjima poslovanja u 2017. Razlikovanjem ponuda HT Grupe i pozicioniranjem brendova pridonijelo se jačanju položaja na tržištu. Osim toga, HT je ojačao svoj položaj na regionalnom telekomunikacijskom tržištu nakon stjecanja većinskog udjela u društvu Crnogorski Telekom AD Podgorica.

1.2 Gospodarsko okruženje

Očekuje se da će godišnji rast BDP-a dosegnuti 3,1% u 2017.

Očekuje se da će godišnji gospodarski rast Hrvatske dosegnuti 3,1% u 2017.¹ Privatna potrošnja ostvarila je najveći doprinos ukupnom rastu BDP-a, kao i sve veći izvoz robe. Tijekom ljetnih mjeseci u velikoj se mjeri povećao opseg industrijske proizvodnje i maloprodaje. Turizam je procvjetao zahvaljujući dolascima i noćenjima čije se stope povećanja bilježe u dvoznamenkastim brojkama.

Prosječna stopa nezaposlenosti u prvih jedanaest mjeseci 2017. smanjila se za 2,5 postotnih bodova na 12,5% u odnosu na isto razdoblje 2016. kao rezultat većeg zapošljavanja i trenda stalnog iseljavanja.¹

Gospodarski oporavak u kombinaciji s poreznom reformom i povećanjem plaća cijelog javnog sektora doveo je do rasta plaća u 2017. U razdoblju od siječnja do listopada 2017. prosječna mjesečna neto plaća iznosila je 5.966 kuna, što predstavlja stvarno povećanje od 4,3% u odnosu na isto razdoblje 2016.¹ Očekuje se umjerena inflacija u 2017. uz rast prosječnog godišnjeg indeksa potrošačkih cijena (CPI – *Consumer Prices Index*) za približno 1,2% u 2017.¹

1.3 Pregled tržišta

Nastavlja se konsolidacija tržišta, daljnja ulaganja u mrežu i povećanje potražnje korisnika za podacima u pokretnoj mreži

U 2017. provedene su sljedeće aktivnosti konsolidacije na hrvatskom telekomunikacijskom tržištu: Vipnet je u veljači 2017. kupio Metronet, dok je Optima Telekom u lipnju 2017. kupila H1 Telekom. Regulator je isto tako odobrio zahtjev Hrvatskog Telekom za produljenje kontrole upravljanja nad Optima Telekomom za dodatne tri godine.

¹ Izvori: Državni zavod za statistiku, „Makroekonomska kretanja i prognoze br. 3“, Hrvatska narodna banka, prosinac 2017., jesenska prognoza Europske komisije za Hrvatsku, studeni 2017.

Hrvatsko tržište pokretnih telekomunikacija zasićeno je uz procijenjenu stopu penetracije SIM-ova u pokretnoj mreži od 118,2% na kraju 2017. Društvo je zadržalo vodeći položaj na tržištu uz procijenjeni udjel od 46,2% prema broju SIM-ova u pokretnoj mreži.

Tržište pokretnih telekomunikacija obilježeno je snažnim tržišnim natjecanjem i regulatornim mjerama koji utječu na prihode od pokretnih telekomunikacija. Pravila pod nazivom „u roamingu kao kod kuće” (RLH – *Roam Like at Home*) stupila su na snagu 15. lipnja 2017. Građani EU-a plaćaju domaće cijene za telefonske pozive, SMS poruke i internet u pokretnoj mreži neovisno o tome kamo putuju u EU-u.

Sva tri operatora pokretne mreže nude usluge 4G mreže s povoljnim podatkovnim paketima i atraktivnim uređajima kojima se dodatno potiče upotreba podataka. Kao rezultat dodatnih podataka u pokretnoj mreži i sve veće popularnosti usluga razmjene poruka na internetu, ukupni broj poslanih SMS poruka dodatno se smanjio na godišnjoj razini za 8,0% u prvih devet mjeseci 2017., dok se ukupni broj minuta upotrebe (MOU) na tržištu pokretnih telekomunikacija povećao za 2,0% u istom razdoblju.² Ukupni širokopolasni promet povećao se na godišnjoj osnovi za 36,9% u prvih devet mjeseci 2017.²

Negativan trend za upotrebu govornih usluga u nepokretnoj mreži rezultirao je smanjenjem broja minuta odlaznih poziva za 6,4% na godišnjoj osnovi u prvih devet mjeseci 2017.²

Hrvatsko tržište širokopolasnih usluga u nepokretnoj mreži nastavilo je rasti godišnjom stopom od 6,0% te je na kraju rujna 2017. na njemu bilo više od 1,09 milijuna širokopolasnih priključaka u nepokretnoj mreži. Povećanje broja širokopolasnih priključaka velike brzine u nepokretnoj mreži, koji čini više od 20% ukupnog broja širokopolasnih priključaka u nepokretnoj mreži, rezultat je daljnjih ulaganja operatora nepokretne mreže u mrežnu infrastrukturu i veće potražnje za internetskim uslugama velike brzine među korisnicima.³

HT Grupa snažno je usredotočena na daljnji razvoj mrežne infrastrukture te povećanje kapaciteta i dostupnosti širokopolasnog pristupa kako bi zadržala vodeći položaj u Hrvatskoj. Na kraju prosinca 2017. Grupa HT imala je 624 tisuće širokopolasnih pristupnih linija.

Hrvatsko tržište plaćene televizije nastavilo je rasti u prvih devet mjeseci 2017. te je na kraju rujna 2017. dosegnuta brojka od 818 tisuća korisnika (rast od 4,4% na godišnjoj razini).⁴

Veleprodaja

Nakon liberalizacije tržišta nepokretnih telekomunikacija potražnja alternativnih operatora za infrastrukturnim uslugama ostala je visoka i u 2017. uz glavni fokus na širokopolasne usluge. Broj korisnika veleprodajnih širokopolasnih usluga (BSA-a i samostalnog BSA-a) smanjio se za 2% na 131 tisuću na kraju 2017. u odnosu na isto razdoblje prošle godine. Broj korisnika veleprodajnih širokopolasnih usluga smanjio se u odnosu na prethodno razdoblje jer su se operatori u većoj mjeri služili vlastitom infrastrukturom. Broj usluga izdvojene lokalne petlje (ULL) i broj usluga najma korisničke linije (WLR) smanjili su se zbog velikog odljeva i prelaska na širokopolasne usluge (NBSA) i vlastitu infrastrukturu operatora. Kao rezultat, na kraju prosinca 2017. bilo je 135 tisuća ULL pristupa i 63 tisuće WLR-a.

Cijena ULL-a povećala se od 1. siječnja 2017. na temelju odobrenja HAKOM-a. Nadalje, cijene veleprodajnih širokopolasnih usluga izmijenjene su od 1. siječnja 2017. Glavni elementi izmjene cijena širokopolasnih usluga bili su smanjenje cijene pristupa za brzine do 30 Mbit/s, povećanje

² Izvor: Tromjesečno izvješće Hrvatske regulatorne agencije za mrežne djelatnosti za treće tromjesečje 2017.

³ Izvor: Hrvatska regulatorna agencija za mrežne djelatnosti.

⁴ Izvor: Tromjesečno izvješće Hrvatske regulatorne agencije za mrežne djelatnosti za treće tromjesečje 2017.

⁵ Izvor: IDC Adriatics, lipanj 2017.

cijene govornih usluga i televizijskih programa i uvođenje posebne cijene pristupa za brzine veće od 30 Mbit/s.

U skladu s odlukom HAKOM-a cijena završavanja nacionalnog prometa u pokretnoj mreži smanjila se od 1. srpnja 2017., dok su se cijene započinjanja i završavanja prometa u nepokretnoj mreži povećale.

Regulacija „u roamingu kao kod kuće” u potpunosti je uvedena od 15. lipnja 2017., što je rezultiralo znatnim povećanjem prometa koji generiraju strani posjetitelji (podatkovni promet povećao se za 330%).

IT tržište

Očekuje se da će se u 2017. usporiti rast hrvatskog IT tržišta (0,3% na godišnjoj osnovi), ponajprije kao posljedica pada upodručju hardvera (-3,8%), dok se u pogledu IT usluga i softvera očekuje daljnji rast (4,7% odnosno 5,6%). HT Grupa pozicionirana je u sva tri segmenta pružajući standardne i prilagođene usluge uz strateški fokus na usluge uoblaku i upravljane usluge.

Tržište energetske usluga

U odnosu na prošlu godinu kupovna cijena na tržištu energetske usluga znatno se povećala, što je dovelo do rasta troškova. Isto tako, na kraju 2016. hrvatska Vlada ukinula je dio „Zakona o obnovljivim izvorima energije” na temelju kojeg su dobavljači oslobođeni obveze kupnje zelene energije po višoj cijeni. Ta se odluka manifestirala kao dodatni trošak za HT. Za razliku od svih ostalih dobavljača energije, koji se tim poslom bave kao svojom primarnom djelatnošću, HT nastoji iskoristiti učinak sinergije iz konvergirane ponude telekomunikacijskih i energetske usluga.

1.4 Odluke Nadzornog odbora

1.4.1 Financijska izvješća

Uprava i Nadzorni odbor Hrvatskog Telekom d.d. usvojili su godišnja financijska izvješća Društva i konsolidirana financijska izvješća HT Grupe s izvješćem revizora za financijsku godinu 2017. Godišnja financijska izvješća dostavit će se Glavnoj skupštini.

1.4.2 Prijedlog raspodjele neto dobiti

Društvo Hrvatski Telekom d.d. u poslovnoj godini koja je završila 31. prosinca 2017. ostvarilo je neto dobit u iznosu od 841.265.803,70 kuna.

Predlaže se raspodjela neto dobiti iz 2017. na način kako slijedi:

- Dio neto dobiti u iznosu od 490.020.384,00 kuna upotrijebit će se za isplatu dividende dioničarima, u iznosu od 6,00 kuna po dionici.
- Dio neto dobiti u iznosu od 351.245.419,70 kuna će se raspodijeliti u zadržanu dobit.

Predloženi iznos za isplatu dividende od 490.020.384,00 kuna, odnosno 6,00 kuna po dionici, je unutar raspona utvrđenog kao politika dividendi i predstavlja isplatu od 58,25% raspodjeljive dobiti stečene u prethodnoj godini.

Predlažu se utvrđenja sljedećih datuma:

- Pravo na isplatu dividende imali bi svi dioničari koji su upisani u depozitoriju Središnjeg klirinškog depozitarnog društva (SKDD) na dan 9. svibnja 2018. (record date).
- Datum od kojega će se trgovati dionicom društva Hrvatski Telekom d.d. bez prava na isplatu dividende je 8. svibnja 2018. (ex date).
- Tražbina za isplatu dividende dospijeva na dan 21. svibnja 2018. (payment date).

Glavna skupština se trenutno planira sazvati za 24. travnja 2018. godine.

Dodatno, kako je ranije najavljeno u sklopu Dana tržišta kapitala iz studenoga 2015.godine, HT se obvezao najaviti ciljanu minimalnu dividendu za svaku godinu, a na početku te godine, unutar raspona utvrđenog u politici dividende tj. od 50% do 100% raspodjeljive neto dobiti Društva ovisno o ukupnoj financijskoj poziciji i potrebama za obrtnim kapitalom.

HT danas objavljuje da trenutno očekuje isplatu minimalne dividende od 6 kuna po dionici iz neto dobiti poslovne godine 2018.

1.5 Regulatorno okruženje

Početak primjene novih veleprodajnih naknada za interkonekciju

Nove veleprodajne naknade za interkonekciju za uslugu fiksne originacije prometa (FOR), fiksne terminacije prometa (FTR) i terminaciju prometa u mobilnoj mreži (MTR), definirane odlukom HAKOM-a, krenule su u primjenu 1. srpnja 2017. Novi FOR iznosi 1,01/0,50 lipa/min (peak/off-peak; 0,135/0,067 €/min), novi FTR iznosi 0,88/0,44 lipa/min (peak/off-peak; 0,117/0,059 €/min), dok novi MTR iznosi 4,7 lipa/min (0,628 €/min). Ukupno gledajući, ne očekuje se značajan utjecaj ovih izmjena na poslovanje.

Uvođenje dodatne veleprodajne naknade za WLR uslugu

Nova dodatna veleprodajna naknada za uslugu najma korisničke linije (WLR) kreće u primjenu od 1. siječnja 2018. u slučajevima kada se WLR usluga koristi zajedno s uslugom veleprodajnog širokopojsnog pristupa (BSA) radi pružanja maloprodajnog širokopojsnog pristupa brzina jednakih i većih od 30 Mbit/s. Novu naknadu definirao je HAKOM u prosincu 2017. kao razliku između cijena za Naked BSA uslugu za brzinu 30 Mbit/s i zbroja cijena WLR i BSA usluga te ista trenutno iznosi 9,04 HRK. Uvođenjem ove dodatne veleprodajne naknade, HAKOM je ispravio dotadašnju neusklađenost veleprodajnih cijena usluga koje omogućavaju maloprodajne usluge jednake kvalitete.

Izmjene Zakona o elektroničkim komunikacijama (ZEK)

Dana 22. srpnja 2017. stupio je na snagu Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o elektroničkim komunikacijama (NN 72/17), uz izuzetak pojedinih odredbi koje stupaju na snagu 1. siječnja 2018.

Između ostalog, izmjene su u najvećem dijelu usmjerene na utvrđivanje pravnog okvira za izravnu primjenu Uredbe EU 2015/2020 o mrežnoj neutralnosti i regulaciji roaminga, kao i cjelovito prenošenje Direktive 2014/61/EU o mjerama za smanjenje troškova postavljanja elektroničkih

komunikacijskih mreža velikih brzina. Tako se izmjenama utvrđuje pravni okvir za pravo pristupa fizičkoj infrastrukturi unutar zgrada te opremljenost novih zgrada pristupnom točkom i infrastrukturom prilagođenom mrežama velikih brzina. Također, propisuju se uvjeti gradnje elektroničkih komunikacijskih mreža velike brzine javnim sredstvima. Nadalje, prepoznata je potreba za uvođenjem prava operatora na razmjenu nužnih podataka o krajnjim korisnicima.

Pored navedenog, valja istaknuti kako je došlo do povećanja propisanog maksimalnog iznosa novčane kazne za osobito teške povrede ZEK-a s 5% na 10% ukupnog godišnjeg bruto prihoda od obavljanja djelatnosti elektroničkih komunikacijskih mreža i usluga.

Izmjene i dopune Pravilnika o potvrdi i naknadi za pravo puta (Pravilnik)

HAKOM je 20. rujna 2017. usvojio izmjene i dopune Pravilnika o potvrdi i naknadi za pravo puta.

Između ostalog, najvažnije su sljedeće novine: (i) HAKOM potvrdu o pravu puta izdaje samo na zahtjev infrastrukturnog operatora, dok u slučaju podnošenja zahtjeva od strane vlasnika nekretnine ili upravitelja općeg dobra više ne izdaje potvrdu, već rješenjem utvrđuje infrastrukturnog operatora, količinu i vrstu elektroničke komunikacijske infrastrukture izgrađene na nekretninama te visinu godišnje naknade za pravo puta; (ii) prema izmijenjenom Pravilniku, obveza za plaćanje naknade za pravo puta se više ne računa od dana izdavanja potvrde o pravu puta, već za razdoblje od zaprimanja zahtjeva u HAKOM-u.

Izmjene su stupile na snagu 30. rujna 2017. (NN 95/17).

Smanjenje godišnjih naknada za uporabu radio-frekvencijskog spektra (RF spektra) u mobilnoj mreži

Nadležno Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture usvojilo je 15. prosinca 2017. Pravilnik o izmjenama Pravilnika o plaćanju naknada za pravo uporabe adresa, brojeva i radiofrekvencijskog spektra (dalje u tekstu: Pravilnika o naknadama), kojima je smanjena godišnja naknada za uporabu RF spektra u mobilnoj mreži za jednu trećinu trenutne naknade. Predmetne Izmjene Pravilnika o naknadama stupile su na snagu 19. prosinca 2017. Nove niže naknade kreću u primjenu od sljedećeg godišnjeg obračunskog razdoblja, koje počinje nakon isteka obračunskog razdoblja za koje je naknada već plaćena.

Pozitivan korak ka stvaranju poticajnog regulatornog okruženja za ulaganja u FTTH

HAKOM je u studenom 2017. otvorio javnu raspravu o prijedlogu stavljanja van snage postojećeg Pravilnika o svjetlovodnim distribucijskim mrežama, koji propisuje stroga tehnološka pravila za izgradnju FTTH mreža u Hrvatskoj. HAKOM obrazlaže svoj prijedlog stavom kako predmetni pravilnik predstavlja značajnu regulatornu prepreku izgradnji FTTH mreža u Hrvatskoj. HT je u svojim komentarima u javnoj raspravi podržao smanjenje regulatornog tereta, međutim, napomenuto je kako bi bilo korisno zadržati obvezu javne najave izgradnje FTTH mreže kao i simetričnu obvezu davanja otvorenog pristupa FTTH mrežama ostalim operatorima. S obzirom da RH zaostaje za EU prosjekom u ostvarenju ciljeva Digitalne Agende za Europu (DAE) te kako je Hrvatska jedna od rijetkih zemalja s tako strogim regulatornim režimom u dijelu izgradnje FTTH mreža, u 2018. godini možemo očekivati nastavak aktivnosti regulatora s ciljem smanjenja regulatornog tereta u tom dijelu.

Nacionalni program razvoja širokopojasne agregacijske infrastrukture u područjima u kojima ne postoji dostatan komercijalni interes za ulaganja (Agregacijska shema)

Europska komisija (EU COM) je Odlukom br. SA.41065 (objavljena 10. srpnja 2017.) odobrila Agregacijsku shemu, projekt hrvatske Vlade s ciljem korištenja EU fondova za izgradnju

agregacijskog dijela mreže povezivanjem minimalno 540 ciljanih naselja ukupne vrijednosti 775 milijuna eura. OiV je predviđen kao administrator Agregacijske sheme u ime i za račun Republike Hrvatske (kroz odvojenu organizacijsku jedinicu). OiV-u neće biti dozvoljeno tržišno iskorištavati novu agregacijsku mrežu niti poslovat na maloprodajnoj razini.

Izmjena metodologije istiskivanja marže (Margin Squeeze Methodology – MST)

HAKOM je 30. studenog 2016. usvojio izmjene MST metodologije koja se primjenjuje na HT-ove maloprodajne cijene za uslugu fiksnog pristupa nepokretnoj mreži, fiksnog širokopojasnog pristupa i IPTV uslugu. Nastavno na izmijenjenu MST metodologiju, HT je u prosincu 2016. na zahtjev HAKOM-a dostavio tražene podatke za ažuriranje MST modela. HAKOM je 18. siječnja 2017. donio odluku o prvoj fazi usklađenja s novim MST modelom. Druga faza usklađenja s MST metodologijom započela je u veljači 2017. te se njena finalizacija očekuje u prvom kvartalu 2018.

Roaming regulacija

S učinkom od 15. lipnja 2017. regulirane roaming usluge u EU se temelje na domaćim maloprodajnim cijenama (po principu "u roamingu kao kod kuće", eng. *Roam Like At Home*). HT je implementirao pravila "u roamingu kao kod kuće" od 15. lipnja 2017., kao i politiku pravedne uporabe u skladu s roaming regulacijom.

Uvođenje pravila "u roamingu kao kod kuće" rezultiralo je višestrukim povećanjem korištenja roaming usluga. Korištenje podatkovnih usluge od strane korisnika HT-a u roamingu je najviše povećano, otprilike 850% u usporedbi s istim razdobljem prošle godine, dok je korištenje govorne usluge povećano 270%. Promet ostvaren od strane korisnika stranih pokretnih mreža putem HT pokretne mreže je također značajno povećan, pri čemu je ostvareno povećanje od 65% kod govornog prometa i 330% više podatkovnog prometa u odnosu na prošlu godinu.

1.6 Promjene u izvješćivanju

Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja uvjetno je 2014. dopustila koncentraciju HT-a i Optima Telekom na temelju prijedloga za financijsku rekonstrukciju i rekonstrukciju poslovanja Optima Telekom u okviru postupka predstečajne nagodbe. Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja utvrdila je skup mjera kojima je definirala pravila ponašanja za HT u odnosu na upravljanje Optima Telekomom i kontrolu nad tim društvom, među kojima je i uspostava takozvanog „kineskog zida” između zaposlenika Optima Telekom i HT-ovih zaposlenika uključenih u poslovanje Optima Telekom, a u vezi sa svim osjetljivim poslovnim informacijama, uz iznimku izvješćivanja o financijskim podacima potrebnima za konsolidaciju. Sukladno tome, konsolidiraju se samo financijska izvješća, dok se zbog ograničenog pristupa informacijama Optima Telekom nefinancijski ključni pokazatelji učinka (KPU-ovi) ne konsolidiraju u rezultatima Grupe.

U siječnju 2017. godine HT je kupio Crnogorski Telekom koji je konsolidiran u financijskim rezultatima HT Grupe počevši od 2017. godine. Operativna obilježja koja se odnose na ostvarivanje nefinancijskih ključnih pokazatelja uspješnosti prikazana su na sljedećim stranicama bez konsolidacijskog utjecaja Crnogorskog Telekom u 2017. godini. Utjecaj Crnogorskog Telekom na nefinancijske ključne pokazatelje uspješnosti prikazan je u nastavku dokumenta.

Rezultati 2017. godine uključuju doprinos H1 Telekom-a d.d. nakon odobrenja procesa pripajanja H1 Telekom-a d.d. OT - Optimi Telekomu d.d. Za potrebe izvješćivanja segmenata doprinos H1 je uključen u Segment Optima konsolidirano.

Grupa je dužna izvješćivati o nefinancijskim podacima ali je primijenila izuzeće od pripreme takvog izvještavanja kako je dopušteno hrvatskim računovodstvenim zakonom, članak 24a, stavak 7. Matično društvo i ovisna društva uključena su u konsolidirano nefinancijsko izvještavanje Deutsche Telekom AG.

U 2017., HT grupa je promijenila prikazivanje prihoda od usluga s povezanim poduzećima (npr. pružanje administrativnih usluga i zajedničkih servisnih centara), iz ostalih prihoda od redovnog poslovanja u prihode. Prethodna godina 2016. je reklasificirana u iznosu od 15 milijuna kuna, kako bi se omogućila usporedivost podataka u navedenom razdoblju s podacima iz 2017.

1.7 Sažetak ključnih financijskih pokazatelja

HT Grupa (uključujući Crnogorski Telekom)

u milijunima kuna

RAČUN DOBITI I GUBITKA	2016.	2017.	% promjene 17./16.	Q4 2016.	Q4 2017.	% promjene 17./16.
Prihod	6,984	7,756	11.0%	1,800	1,971	9.5%
Pokretne telekomunikacije	2,821	3,305	17.2%	703	827	17.6%
Govorne usluge u nepokretnoj mreži	953	927	-2.8%	227	219	-3.5%
Širokopolasni pristup i TV	1,315	1,439	9.4%	329	355	8.0%
Veleprodaja u nepokretnim telekomunikacijama	365	369	1.0%	94	78	-17.4%
Ostale usluge u nepokretnoj mreži	742	835	12.5%	197	224	13.3%
Sistemska rješenja	677	731	8.0%	216	229	6.4%
Razno	112	151	34.7%	34	39	14.6%
EBITDA prije jednokratnih stavki	2,821	3,138	11.2%	709	793	11.9%
Jednokratne stavke	85	151	78.0%	23	50	118.1%
EBITDA nakon jednokratnih stavki	2,736	2,986	9.1%	686	743	8.3%
EBIT (dobit iz redovnog poslovanja)	1,239	1,118	-9.8%	227	130	-42.9%
Neto dobit nakon nekontrolirajućih udjela	934	863	-7.5%	182	128	-29.3%
Marža EBITDA-e prije jednokratnih stavki	40.4%	40.5%	0.1 p.p.	39.4%	40.2%	0.9 p.p.
Marža EBITDA-e nakon jednokratnih stavki	39.2%	38.5%	-0.7 p.p.	38.1%	37.7%	-0.4 p.p.
Marža EBIT-a	17.7%	14.4%	-3.3 p.p.	12.6%	6.6%	-6.0 p.p.
Marža neto dobiti	13.4%	11.1%	-2.2 p.p.	10.1%	6.5%	-3.6 p.p.

BILANCA	31. pro. 2016.	31. pro. 2017.	% promjene 17./16.	31. pro. 2016.	31. pro. 2017.	% promjene 17./16.
Ukupna dugotrajna imovina	8,889	10,385	16.8%	8,889	10,385	16.8%
Ukupna kratkotrajna imovina	5,566	5,353	-3.8%	5,566	5,353	-3.8%
UKUPNA IMOVINA	14,455	15,738	8.9%	14,455	15,738	8.9%
Ukupni kapital i rezerve	12,046	12,573	4.4%	12,046	12,573	4.4%
Ukupne dugoročne obveze	561	737	31.4%	561	737	31.4%
Ukupne kratkoročne obveze	1,847	2,429	31.5%	1,847	2,429	31.5%
UKUPNI KAPITAL I OBVEZE	14,455	15,738	8.9%	14,455	15,738	8.9%

NOVČANI TIJEK	2016.	2017.	% promjene 17./16.	Q4 2016.	Q4 2017.	% promjene 17./16.
Neto novčani tijek od poslovnih aktivnosti	2,075	2,691	29.7%	431	804	86.6%
Neto novčani tijek od investicijskih aktivnosti	-1,742	-1,215	30.2%	-740	-351	52.5%
Neto novčani tijek od financijskih aktivnosti	-833	-981	-17.8%	-102	-119	-16.7%
Novac i novčani ekvivalenti na kraju razdoblja	2,676	3,152	17.8%	-396	276	169.8%

INVESTICIJE	2016.	2017.	% promjene 17./16.	Q4 2016.	Q4 2017.	% promjene 17./16.
Ulaganja u dugotrajnu imovinu	1,608	1,885	17.2%	631	635	0.6%
Omjer ulaganja u dugotrajnu imovinu / prihodi	23.0%	24.3%	1.3 p.p.	35.1%	32.2%	-2.9 p.p.

BROJ ZAPOSLENIKA	31. pro. 2016.	31. pro. 2017.	% promjene 17./16.	31. pro. 2016.	31. pro. 2017.	% promjene 17./16.
Broj zaposlenika (na puno radno vrijeme)	4,427	5,110	15.4%	4,427	5,110	15.4%

SEGMENT PRIVATNIH KORISNIKA	2016.	2017.	% promjene 17./16.	Q4 2016.	Q4 2017.	% promjene 17./16.
Prihod	3,750	3,754	0.1%	941	949	0.8%
EBITDA doprinos prije jednokratnih stavki	2,565	2,546	-0.7%	630	636	1.0%

SEGMENT POSLOVNIH KORISNIKA	2016.	2017.	% promjene 17./16.	Q4 2016.	Q4 2017.	% promjene 17./16.
Prihod	2,793	2,883	3.2%	750	730	-2.8%
EBITDA doprinos prije jednokratnih stavki	1,373	1,329	-3.2%	328	305	-7.0%

MREŽA I FUNKCIJE PODRŠKE	2016.	2017.	% promjene 17./16.	Q4 2016.	Q4 2017.	% promjene 17./16.
EBITDA doprinos prije jednokratnih stavki	-1,355	-1,236	8.8%	-313	-282	10.1%

SEGMENT OPTIMA KONSOLIDIRANO	2016.	2017.	% promjene 17./16.	Q4 2016.	Q4 2017.	% promjene 17./16.
Prihod	441	483	9.5%	109	133	21.9%
EBITDA doprinos prije jednokratnih stavki	239	275	15.4%	64	81	25.7%

SEGMENT CRNOGORSKI TELEKOM KONSOLIDIRAN	2016.	2017.	% promjene 17./16.	Q4 2016.	Q4 2017.	% promjene 17./16.
Prihod	n/a	636	n/a	n/a	160	n/a
EBITDA doprinos prije jednokratnih stavki	n/a	223	n/a	n/a	53	n/a

1.8 Informacije o tečaju

	Kuna prema euru		Kuna prema amer.dolaru	
	Prosječno	Na kraju razdoblja	Prosječno	Na kraju razdoblja
Dvanaest mjeseci 2016.	7.53	7.56	6.80	7.17
Dvanaest mjeseci 2017.	7.46	7.51	6.62	6.27

2. Pregled poslovanja

HT Hrvatska

u milijunima kuna

RAČUN DOBITI I GUBITKA	2016.	2017.	% promjene 17./16.	Q4 2016.	Q4 2017.	% promjene 17./16.
Prihod	6,984	7,125	2.0%	1,800	1,814	0.8%
Pokretne telekomunikacije	2,821	2,988	5.9%	703	750	6.6%
Govorne usluge u nepokretnoj mreži	953	843	-11.5%	227	199	-12.6%
Širokopolasni pristup i TV	1,315	1,318	0.3%	329	326	-1.1%
Veleprodaja u nepokretnim telekomunikacijama	365	347	-4.9%	94	73	-22.5%
Ostale usluge u nepokretnoj mreži	742	779	4.9%	197	210	6.2%
Sistemska rješenja	677	698	3.2%	216	220	1.9%
Razno	112	151	34.7%	34	39	14.6%
EBITDA prije jednokratnih stavki	2,821	2,918	3.4%	709	741	4.5%
Jednokratne stavke	85	144	69.4%	23	46	102.9%
EBITDA nakon jednokratnih stavki	2,736	2,774	1.4%	686	695	1.3%
EBIT (dobit iz redovnog poslovanja)	1,239	1,066	-14.0%	227	121	-46.9%
Neto dobit nakon nekontrolirajućih udjela	934	833	-10.8%	182	123	-32.1%
Marža EBITDA-e prije jednokratnih stavki	40.4%	41.0%	0.6 p.p.	39.4%	40.9%	1.5 p.p.
Marža EBITDA-e nakon jednokratnih stavki	39.2%	38.9%	-0.2 p.p.	38.1%	38.3%	0.2 p.p.
Marža EBIT-a	17.7%	15.0%	-2.8 p.p.	12.6%	6.7%	-6.0 p.p.
Marža neto dobiti	13.4%	11.7%	-1.7 p.p.	10.1%	6.8%	-3.3 p.p.

Ključni podaci o redovnom poslovanju	2016.	2017.	% promjene 17./16.	Q4 2016.	Q4 2017.	% promjene 17./16.
Mobilni korisnici u 000						
Broj korisnika	2,234	2,244	0.5%	2,234	2,244	0.5%
- Prepaid	1,075	985	-8.4%	1,075	985	-8.4%
- Postpaid	1,159	1,260	8.7%	1,159	1,260	8.7%
Minute korištenja (MOU) po prosječnom korisniku	206	216	4.8%	207	216	4.7%
Prosječni ARPU (mjesečni prosjek za period u HRK)	76	77	0.9%	74	75	0.3%
- Prepaid	42	43	1.9%	40	42	2.8%
- Postpaid	110	106	-3.3%	108	102	-5.3%
ARPU od negovornih usluga (mjesečni prosjek za period u HRK)	38	40	5.2%	38	40	5.9%
SAC po bruto broju novih korisnika u HRK	105	109	3.9%	121	82	-32.7%
Stopa odljeva korisnika (%)	2.8	2.5	-0.3 p.p.	3.9	3.1	-0.8 p.p.
Penetracija (%) ¹⁾	114	118.2	4.3 p.p.	114	118	4.3 p.p.
Tržišni udio korisnika (%) ¹⁾	47	46.2	-0.8 p.p.	47	46	-0.8 p.p.
Smartphone korisnici (%) ²⁾	57	58	1.0 p.p.	57	58	1.0 p.p.
Smartphone prodani telefoni (%) ³⁾	79	84	5.0 p.p.	79	88	9.0 p.p.

1) Izvor: interna procjena korisnika konkurencije za kraj prosinca 2017. Tržišni udio procjenjen na temelju ukupnog broja SIM-ova, uključujući SIM-ove uređaja, M2M, širokopolasne usluge u pokretnoj mreži i ostale SIM-ove koji se mogu upotrijebiti za stvaranje usluge koja se tradicionalno smatra uslugom nepokretnih komunikacija

2) Broj korisnika koji koriste smartphone uređaje u odnosu na ukupni broj mobilnih korisnika

3) Broj prodanih smartphone uređaja u odnosu na ukupan broj prodanih uređaja (samo postpaid korisnici)

Ključni podaci o redovnom poslovanju	2016.	2017.	% promjene 17./16.	Q4 2016.	Q4 2017.	% promjene 17./16.
Korisnici nepokretnih usluga u 000						
Ukupne telefonske linije - maloprodaja ¹⁾	924	875	-5.4%	924	875	-5.4%
Ukupne telefonske linije - veleprodaja (WLR - najam korisničke linije)	83	63	-24.2%	83	63	-24.2%
ARPU govornih usluga po korisniku (mjesečni prosjek za period u HRK) ²⁾	84	78	-6.9%	81	75	-7.6%
IP linije/korisnici u 000						
Širokopolasne pristupne linije - maloprodaja ³⁾	618	624	1.0%	618	624	1.0%
Širokopolasne pristupne linije - veleprodaja ⁴⁾	134	131	-2.3%	134	131	-2.3%
TV korisnici	401	417	4.0%	401	417	4.0%
ARPU za širokopolasne pristupne linije - maloprodaja	122	117	-3.8%	119	113	-4.9%
TV ARPU (mjesečni prosjek za period u HRK)	82	81	-1.4%	83	82	-2.1%
Veleprodajni korisnici u 000						
ULL (izdvojena lokalna petlja)	148	135	-9.2%	148	135	-9.2%

1) Uključuje PSTN, FGSM i stare PSTN Voice korisnike migrirane na IP platformu; javne telefonske govornice nisu uključene

2) Javne telefonske govornice nisu uključene

3) Uključuje ADSL, VDSL, FTTH i Naked DSL

4) Uključuje Naked Bitstream + Bitstream

Napomena: Optima Telekom nefinancijski KPU nisu integrirani u rezultatima Grupe zbog ograničenog pristupa Optima Telekom informacijama kao rezultat „kineskog zida“ uvedenog od strane regulatora

GLAVNA POSTIGNUĆA

- Uloženi su naponi kako bi se zadržao vodeći položaj na tržištu
 - HT je uspio zadržati vodeći položaj na tržištu pokretnih telekomunikacija sa procijenjenim udjelom od 46,2%.
 - Hrvatsko tržište širokopolasnih i televizijskih usluga nastavilo je rast te je HT zabilježio povećanje baze korisnika širokopolasnih usluga za 1,0% i baze televizijskih korisnika za 4,0% u odnosu na prošlu godinu
 - HT-ovom konvergentnom ponudom Magenta1 ostvarena je brojka od 118 tisuća potrošačkih kućanstava, dok je u području poslovnih korisnika 10 tisuća aktivnih Magenta1 računara, čime se HT pozicionirao kao jedinstvena kontaktna točka na tržištu.
 - Pod utjecajem RLH regulacije na razini EU-a prihodi HT-a od posjetitelja povećali su se u 2017. za 69.4% uz povećanje podatkovnog prometa posjetitelja za 330.3% u odnosu na isto razdoblje prošle godine
 - U Crnoj Gori, prihodi od posjetitelja povećali su se u 2017. za 47.9% na godišnjoj razini zbog dobre turističke sezone s turistima iz velikog broja zemalja. Ponudom Magenta1 bilo je obuhvaćeno gotovo 14% kućanstava potrošača, dok je u području poslovnih korisnika ostvareno više od tisuću aktivnih računara.
- Glavni financijski pokazatelji povećani pod utjecajem Crnogorskog Telekomu
 - U odnosu na 2016. prihodi su veći za 771 milijun kuna, odnosno 11,0%. Ako se isključi doprinos CT-a od 630 milijuna kuna, prihodi su veći za 141 milijun kuna, odnosno 2,0%. Ako se isključi utjecaj H1 Telekomu, prihodi su porasli 1,5%.

- EBITDA je veća za 316 milijuna kuna, odnosno 11,2%, u odnosu na 2016. Ako se isključi doprinos CT-a od 220 milijuna kuna, EBITDA je veća za 96 milijuna kuna, odnosno 3,4%. Ako se isključi utjecaj H1 Telekoma, EBITDA je porasla 2,8%.
 - U odnosu na 2016. realizacija kapitalnih ulaganja veća je za 277 milijuna kuna, odnosno 17,2%. Ako se isključi doprinos CT-a od 140 milijuna kuna, kapitalna ulaganja veća su za 137 milijuna kuna, odnosno 8,5%.
- **Pretpostavke za rast u 2018. godini**
- Transformacijski program Horizont 2017. postigao je planirane rezultate u uštedama, iskustvu kupaca, pojednostavljenju portfelja proizvoda, optimizaciji procesa, definiranju B2B strategija rasta i pokretanju novih usluga.
 - Nakon 3 godine uspjeha, transformacijski program Horizont je zatvoren. U 2018. godini pokrenut je novi program Skyline s naglaskom na rast.
 - Nekoliko sinergijskih projekata pokrenuto je u Crnogorskom Telekomu s pozitivnim učinkom u 2017. Program produktivnost prodaje povećao je prosječni broj prodajnih transakcija u dućanima za 24% na godišnjoj razini. Sinergijske inicijative rezultirale su poboljšanom naplatom potraživanja, smanjenjem direktnih troškova i pozitivnim učinkom na zadovoljstvo korisnika. Završena je faza pregleda za uspostavljanje Zajedničkog servisnog centra za osiguranje prihoda.
 - Program otkupa vlastitih dionica započeo je 3. srpnja 2017. i trajat će do 20. travnja 2021. Vlastite dionice stečene u okviru Programa povući će se bez smanjenja temeljnog kapitala, čime će se povećati udjeli preostalih dionica. Broj otkupljenih dionica iznosio je 216.005 na dan 31. prosinca 2017.
- **Snažnim financijskim rezultatima omogućava se znatno ulaganje u mrežnu infrastrukturu**
- Znatno povećanje brzine u optičkoj mreži – FTTx pristup omogućen je za 374 tisuća kućanstava, dok se dostupnost pristupa sljedeće generacije (NGA – *Next Generation Access*) povećala na 58% hrvatskih kućanstava.
 - Brzina u pokretnoj mreži povećala se čak i uz znatan rast prometa u pokretnoj mreži, koji je tijekom turističke sezone iznosio 79%.
 - Povećanje kapaciteta i stabilnosti transportne mreže – četverostruko povećanje kapaciteta IP jezgrene mreže, modernizirano je 77% agregacijske mreže i stabilnost je povećana za više od 87%
 - HT je završio 2017. osvajanjem P3 nagrade za najbolju mobilnu mrežu u glasovnom i podatkovnom segmentu u Hrvatskoj.
 - U cijeloj Crnoj Gori dodatno je proširena pokrivenost širokopojasnim pristupom – pokrivenost kućanstava VDSL-om dosegla je 32%, a FTTH-om 35%. Pokrivenost 4G mrežom na otvorenom dosegla je 95%, dok se pokrivenost stanovništva 4G mrežom u zatvorenom povećala na 65%.
 - Treću godinu zaredom Crnogorski Telekom je osvojio „Best in test“ P3 certifikat (Mobile Benchmark Montenegro 2017).

Telekomunikacije pokretne mreže

Baza korisnika pokretnih telekomunikacija povećala se za 0,5% na 2.244 tisuća korisnika na kraju 2017. u odnosu na kraj 2016., uglavnom kao rezultat boljih rezultata u području *postpaida*.

Broj *postpaid* korisnika bio je veći za 8,7% u odnosu na kraj 2016. kao rezultat općeg poticanja uspješnih i atraktivnih tarifa i uređaja, kao i uspješnih Bonbonovih kampanja koje su rezultirale izvrsnim ukupnim rezultatima.

U okviru svojeg jedinstvenog koncepta vrhunskog korisničkog iskustva i vrhunskih pogodnosti pod nazivom Magenta1, HT privatnim i poslovnim korisnicima nudi brojne besplatne pogodnosti, kao što su televizijski paketi, najbrži internet, dodatne minute za međunarodni i nacionalni promet, popusti na tarife za pokretne telekomunikacije za cijelo kućanstvo te atraktivni pametni telefoni i uređaji. Božićna ponuda Magenta1 nastavila se na početku prvog tromjesečja 2017. i dodatno je unaprijeđena trenutačno najsnažnijom igraćom konzolom u svijetu, Playstationom 4 PRO, i drugim atraktivnim uređajima po posebnim cijenama. HT je sredinom rujna pokrenuo novu Magenta1 kampanju čija je glavna poruka da je „u Magenti1 nogomet br. 1” i u okviru koje Goran Ivanišević i njegov sin imaju ključne uloge u reklamama. Fokus na vrhunskim i ekskluzivnim sportskim sadržajima, 50% popusta na *Premium* paket MAX3 tijekom prve godine ugovora i atraktivni uređaji samo su neke od atraktivnih pogodnosti koje korisnici mogu ostvariti ako se pridruže svijetu Magenta1. Tijekom božićnog i novogodišnjeg razdoblja, HT je pokrenuo novu božićnu kampanju Magenta1 s glavnom porukom: „U Magenti1 svatko dobiva dvostruku količinu minuta, SMS-ova i gigabajta“. Ponuda je dodatno obogaćena atraktivnim uređajima poput Huawei Y6 2017 s 50% popusta, Huawei P10 i P10 Lite i Samsung S8 & J7.

U četvrtom tromjesečju HT je pokrenuo novi *postpaid* portfelj s ponudama obogaćenim sadržajem kako bi se u potpunosti iskoristila vodeća pozicija u 4G mreži s najvećom brzinom do 350 Mbit/s u svim novim *postpaid* tarifama. Sve tarife uključuju mobilnu aplikaciju Maxtv To Go, jednu aplikaciju po izboru bez obračuna i mogućnost neograničenog pristupa sadržaju za zabavu bez trošenja prometa uključenih u tarifni paket. HT je u travnju uveo prvu tarifu namijenjenu mladima u okviru koje je omogućen neograničeni internetski prijenos (*streaming*) s najvećom pokrivenošću. Najveća su inovacija neograničeni Youtube, Netflix, HBO GO i Pickbox preko usluge Stream On bez upotrebe gigabajta uključenih u tarifni plan.

Ponuda uključuje široku lepezu najinovativnijih uređaja i korisničku podršku na društvenim mrežama od 0 do 24 h. Nadalje, pokrenuta je nagradna igra na dozivise.hr u okviru koje HT vodi najkreativnije pojedince na nezaboravno putovanje u Dubai i Abu Dhabi, uzbudljivo jedrenje i druge pustolovine tijekom cijele godine. Isto tako, dodatno je za sve postojeće i nove korisnike HT-a unaprijeđena najpopularnija tarifa „Imam sve“ za pokretne telekomunikacije povećanjem količine podataka uključenih u tarifu na 5 GB (+1 dodatni GB u *web*-dućanu za nove korisnike). Kako bi svojim korisnicima ponudili više opcija financiranja, uveden je model prodaje uređaja uz otplatu na 36 mjesečnih obroka.

HT i njegovi partneri odlučili su pokrenuti kampanju „Šeraj pozitivu, blokiraj negativu” kojom se roditeljima i djeci omogućuje primjena novih tehnologija na sigurniji način. Kako bi pridonio zaštiti djece, HT je u okviru svoje nove televizijske kampanje „Ista ponuda za sve” uveo novi proizvod, sat MyKi, dostupan za 1 kunu uz ugovornu obvezu od 24 mjeseca u svim tarifama. Time se korisnicima omogućuje da zahvaljujući povezanom satu MyKi i mobilnoj aplikaciji za praćenje budu uz svoju djecu čak i kada nisu zajedno.

HT je nastavio sa svojom atraktivnom ponudom usluga u pokretnoj mreži za starije koja uključuje 200 minuta/SMS-ova prema svim mrežama, 10 MB (uz mogućnost aktiviranja internetske opcije od 500 MB za 20 kuna) i bez naknade za uspostavu poziva za samo 54 kune mjesečno. Ponuda je bila popraćena pojednostavnjenim uređajima koji su jednostavni za upotrebu i digitalnim tlakomjerom.

Krajem kolovoza Samsung je predstavio Samsung Galaxy Note 8, pametni telefon nove generacije. Nadalje, iPhone 8 i 8S Plus dostupni su u HT-u već od 29. rujna te su svi korisnici HT-a mogli kupiti novi iPhone X već početkom studenog.

Broj *prepaid* korisnika bio je manji za 8,4% u odnosu na kraj 2016. zbog općeg pada tržišta *prepaida*, manjeg broja turista koji koriste *prepaid* zbog *Roam like at home* regulacije i snažnog tržišnog natjecanja. U cilju ublažavanja neprekidnog pada ulažu se stalni napore u vezi s prijenosom broja u

pokretnoj mreži (MNP) i zadržavanjem korisnika u segmentu *prepaida* uz fokus na dodatnu vrijednost za *prepaid* korisnike HT-a.

U novoj medijskoj kampanji Simpa je predstavila uslugu s dodanom vrijednošću MaxTvToGo s najboljim sportskim i medijskim sadržajima uz početnu mjesečnu naknadu od 25 kuna bez ugovorne obveze. Korisnici koji aktiviraju tu opciju tijekom promotivnog razdoblja do 31. kolovoza dobivaju HBO Premium paket s najkvalitetnijim serijama i filmovima bez dodatnih troškova. Od sredine veljače Simpa Zmajaska opcija još je veća i fleksibilnija te uključuje 5.000 megabajta/minuta/SMS-ova, koje korisnici za 69 kuna mjesečno mogu iskoristiti kako žele.

U četvrtom tromjesečju, HT je lansirao novu medijsku kampanju „Hibrid“ unutar Simpe, s glavnom porukom „Najbolje od oba svijeta“. Nova „Hibrid“ tarifa je jedinstvena ponuda na tržištu koja kombinira prednosti *postpaid* i *prepaid* svijeta, omogućuje kontrolu troškova i nadopunjavanje bonovima, kao i mogućnost kupnje atraktivnih uređaja na rate. Ponuda također omogućuje Simpa korisnicima da budu dio Magente1 i uživaju u svim pogodnostima uključenim u Magenta1 svijet.

Bonbon svojim korisnicima i dalje osigurava dodatnu vrijednost, ovaj put s paketom za sve *postpaid* korisnike koji uključuje 20 GB a može se kupiti samostalno ili u kombinaciji s trenutnim minutama i/ili SMS-ovima dobivajući dodatne popuste. Tijekom godine Bonbon je predstavio svojim korisnicima popularnu glazbenu uslugu Deezer. Promotivna ponuda predstavljena u medijskoj kampanji uključuje dva mjeseca besplatnog slušanja omiljene glazbe za sve aktivacije do kraja godine. Dostupnost Bonbonovih agenata od 0 do 24 h, usluga prijenosa („Rollover“) kojom se korisnicima omogućuje da neiskorištene jedinice (megabajte, minute, SMS-ove) prenesu u sljedeći mjesec kada se paket automatski ponovno aktivira te paketi koji uključuju 6 GB interneta po 4G brzinama i dalje su među najvećim pogodnostima koje Bonbon osigurava svojim korisnicima. Nadalje, svi korisnici mogu odrediti svoju kombinaciju pametnih telefona/uređaja uz dodatne popuste i limit potrošnje u skladu sa svojim mogućnostima.

Uslugom Stream On, koja je jedinstvena na hrvatskom i europskom tržištu, korisnicima se omogućuje gledanje zabavnih sadržaja na mobitelu bez trošenja podataka iz tarifnog plana i uključuje neograničeni prijenos programa HBO GO, Pickbox, Youtube, Netflix i odnedavno MAXtvToGo.

HT je u svibnju uveo VOLTE, novu uslugu kojom se omogućuju govorni pozivi preko superbrze LTE mreže. Među mnogim drugim pogodnostima, korisnici će uživati u jasnom i prirodnom zvuku, puno bržoj uspostavi poziva i duljem vijeku trajanja baterije bez dodatnih naknada. Nadalje, HT je među prvim društvima u Europi uveo eSIM, budući standard za mobilne uređaje. Njime će se u potpunosti zamijeniti upotreba fizičkih SIM kartica i osigurati internetska veza s velikim brojem uređaja.

Početak svibnja Iskon je uveo svoju prvu tarifu za pokretne telekomunikacije koja funkcionira unutar HT-ove 4G mreže. Tarifa ne uključuje ugovornu obvezu i dostupna je samo Iskonovim korisnicima nepokretnih telekomunikacija. Uvođenjem nove tarife Iskon je postao jedinstvena kontaktna točka za svoje korisnike.

Broj minuta upotrebe po prosječnom korisniku u 2017. povećao se za 4,8% u odnosu na 2016., dok se prosječni ARPU povećao za 0,9% kao posljedica oporavka *prepaid* tržišta.

Nepokretna mreža

Na kraju 2017. ukupni broj linija u nepokretnoj mreži od 875 tisuća bio je za 5,4% manji nego na kraju 2016. Na smanjenje su utjecali tržišni trend zamjene nepokretnih telekomunikacija pokretnima i IP-om, regulacija i intenzivno tržišno natjecanje, ali HT nastavlja s proaktivnim i reaktivnim ponudama i aktivnostima za sprječavanje odljeva korisnika.

Kako bi se ublažio stalni pad, uvedena je promotivna ponuda za nepokretne telekomunikacije kojom se nudi telefonski priključak za jednu kunu uz ugovornu obvezu od 24 mjeseca, a koja je popraćena novim atraktivnim tarifama za nepokretne telekomunikacije.

HT je nastavio s atraktivnom ponudom za starije koja uključuje neograničeni internet i minute razgovora u nepokretnoj mreži prema svim nepokretnim i pokretnim mrežama za samo 169 kuna mjesečno. Ponuda je bila dodatno popraćena tabletom Lenovo Tab 3-850F WIFI za samo 99 kuna s posebnim pojednostavnjenim aplikacijama i zaslonom za jednostavnu upotrebu. Još jedna ponuda za starije uvedena 2016. nastavljena je tijekom 2017, a uključuje MAXtv s dodatnim paketima i neograničene minute razgovora u nepokretnoj mreži prema svim nepokretnim i pokretnim mrežama za samo 169 kuna mjesečno.

ARPU za govorne usluge u nepokretnoj mreži bio je manji za 6,9% u odnosu na 2016. kao rezultat navedenih općih tržišnih trendova.

Širokopoljasne usluge

Na kraju 2017. baza korisnika širokopoljasnih usluga, koja je imala 624 tisuće korisnika, bila je veća za 1,0% u odnosu na kraj 2016. kao posljedica rezultata ponude Magente1 i ponude za starije.

Istodobno je maloprodajni ARPU za širokopoljasne usluge, koji je iznosio 117 kuna, bio za 3,8% manji u odnosu na 2016. zbog snažnijeg tržišnog natjecanja i agresivnih ponuda na tržištu.

HT je uveo nove, osvježene MAX 2P i 3P pakete Biraj i mijenjaj te time svojim korisnicima omogućio da odaberu usluge koje žele. Nadalje, korisnici mogu odabrati jedan ili više televizijskih paketa koje mogu mijenjati svaka tri mjeseca (ili svakog mjeseca u okviru Magente1) bez dodatnih naknada.

HT je nastavio s poticanjem Ultra MAX paketa na FTTH-u. Ponuda je bila popraćena atraktivnim pametnim satom MyKi za dječju sigurnost za samo 1 kunu, popustima za energetske usluge i MAXtv-om za sve nove korisnike usluge Ultra MAX za 1 kunu prvih devet mjeseci upotrebe uz ugovornu obvezu od 24 mjeseca. Ti se paketi temelje na FTTH tehnologiji, kojom se omogućuju deset puta veće brzine u odnosu na standardni ADSL. HT će nastaviti s ulaganjima u razvoj optičke mreže i planira proširiti optičke internetske zone.

Da bi se osigurala veća brzina interneta svim korisnicima širokopoljasnih usluga s niskom brzinom, HT je implementirao kombiniranu fiksnu i mobilnu tehnologiju u jednom proizvodu i jednom uređaju - hibridnom pristupu za samo 10 kuna mjesečno.

Ponude Magente1 pokrenute su za poslovne korisnike, uključujući prilagođene tarife za korisnike nepokretnih i pokretnih telekomunikacija, usluge u oblaku i sigurnosne usluge, vrhunsku uslugu i maksimalne brzine u okviru najbolje konvergentne ponude na tržištu.

Televizijske usluge

Baza korisnika televizijskih usluga povećala se za 4,0% u odnosu na kraj 2016. te je na razini od 417 tisuća korisnika kao rezultat stalnih poboljšanja ponude usluga i programa zahvaljujući vrhunskim sadržajima (dodatnim paketima programa, videu na zahtjev itd.) i obogaćenim ekskluzivnim televizijskim sadržajima. ARPU za televizijske usluge na razini je od 81 kune i manji je za 1,4% u odnosu na 2016.

HT je predstavio novu generaciju MAXtv televizijskih usluga (IPTV i OTT) i time je, zahvaljujući njihovoj širokoj lepezi funkcionalnosti dostupnih na hrvatskom tržištu, prvi put postavio novi standard u svijetu televizijskih usluga. Najbogatijim sadržajima, vrhunskom kvalitetom slike, interaktivnošću, novim sučeljem i potpunom integracijom s mobilnim uređajima korisnicima se pruža jedinstveni doživljaj gledanja televizije koji je u potpunosti prilagođen njihovim navikama.

Nastavlja se rast satelitske televizije, alternativne televizijske tehnologije, zahvaljujući daljnjim poboljšanjima ponude kojima se osigurava veća vrijednost za korisnike te se očekuje da će se uslugom satelitske televizije znatno pridonijeti općem uspjehu televizijskih usluga. Nastavljena je atraktivna promocija u okviru koje se nudilo 50% popusta na mjesečnu naknadu za Osnovni programski paket i Osnovni ekstra programski paket za prvih devet mjeseci uz ugovorno obvezu od 24 mjeseca.

Veleprodaja

Na kraju 2017. broj aktivnih ULL linija iznosio je 135 tisuća, što je bilo za 9,2% manje u odnosu na kraj istog razdoblja prošle godine. Broj ULL linija smanjio se zbog fokusa alternativnih operatora na širokopolasne usluge, korištenja vlastite infrastrukture i općeg pada tržišta samo govorne usluge u nepokretnoj mreži.

Broj veleprodajnih širokopolasnih pristupnih linija (linija BSA-a i samostalnog BSA-a) iznosio je 131 tisuću na kraju 2017. i bio je za 2,3% manji od broja realiziranog prošle godine zahvaljujući većoj upotrebi vlastite infrastrukture operatora.

Broj WLR linija na kraju 2017. bio je manji za 24,2% u odnosu na prošlu godinu i iznosio je 63 tisuće kao rezultat smanjenja tržišta govornih usluga i prelaska na širokopolasne usluge.

Od 1. siječnja 2017. povećala se cijena ULL-a na temelju odobrenja HAKOM-a. Nadalje, cijene veleprodajnih širokopolasnih usluga izmijenjene su od 1. siječnja 2017. Glavni su elementi izmjene cijena širokopolasnih usluga smanjenje cijene pristupa za brzine do 30 Mbit/s, povećanje cijene govornih usluga i televizijskih programa i uvođenje posebne cijene pristupa za brzine veće od 30 Mbit/s. U skladu s odlukom HAKOM-a cijena završavanja nacionalnog prometa u pokretnoj mreži smanjila se od 1. srpnja 2017. (sa 6,3 lp/min na 4,7 lp/min), dok su se cijene započinjanja i završavanja prometa u pokretnoj mreži povećale (sa 0,6 lp/min na 0,88 lp/min).

Na konkurentnom domaćem veleprodajnom tržištu podatkovnih i IP usluga nastavljena je uspješna prodaja u 2017. Osobito uspješna bila je prodaja uzlaznih (*upstream*) IP usluga, kod kojih je zabilježen količinski rast od 17,0% u odnosu na isto razdoblje prošle godine.

Na međunarodnom veleprodajnom tržištu ukupni kapacitet prodanog IP-a povećao se za 17,2%, čime se pridonijelo stabilnosti prihoda od međunarodne veleprodaje.

Usluge roaminga pružene posjetiteljima važan su izvor prihoda od međunarodne veleprodaje. U 2017. zabilježeno je daljnje povećanje prometa u roamingu koji su ostvarili kako strani posjetitelji u pokretnoj mreži HT-a tako i maloprodajni korisnici HT-a u inozemstvu. Posjetitelji su ostvarili 65,1% više minuta odlaznih razgovora i 330,3% više podatkovnog prometa nego prošle godine. Istodobno su na veleprodajnoj troškovnoj strani korisnici pokretne mreže HT-a ostvarili 192,8% više govornog prometa u roamingu u stranim zemljama i 573,0% više podatkovnog prometa. Tijekom 2017. uspostavljene su dodatne međunarodne usluge roaminga u 4G (LTE) mreži sa stranim partnerima i dosegnuta je brojka od ukupno 149 međupovezivanja u roamingu u 4G mreži u svijetu.

Još jedan važan element kojim se pridonijelo prihodima od međunarodne veleprodaje jest završavanje i tranzit međunarodnog govornog prometa. Ukupna količina međunarodnog govornog prometa završenog u pokretnoj mreži HT-a bila je veća za 38,5% u 2017. u odnosu na isto razdoblje

prošle godine. Na veleprodajnoj troškovnoj strani međunarodni odlazni promet koji su korisnici ostvarili iz nepokretne mreže HT-a bio je manji za 13,9%, dok je međunarodni odlazni promet koji su korisnici ostvarili iz pokretne mreže HT-a bio veći za 63,7%.

Sistemska rješenja

Prihodi od sistemskih rješenja kontinuirano rastu u svim segmentima portfelja. Strateški je fokus i dalje na rješenjima u oblaku i upravljanim rješenjima. Najsnažniji rast zabilježen je u području prilagođenih rješenja za ICT.

HT je pokrenuo drugi val kampanje za poslovnu komunikaciju Magente1 s ciljem daljnjeg pozicioniranja HT-a kao jedinstvene kontaktne točke za poslovne korisnike. Osim toga, u okviru kampanje za agresivnu prodaju uvedena je nova ponuda za uslugu fiskalne blagajne u cilju unovčavanja usluge fiskalne blagajne.

Combisovo poslovanje kontinuirano raste u svim segmentima portfelja. Strateški fokus i najveći budući rast niše ostaje na rješenjima u oblaku, sigurnosti i upravljanim rješenjima. Najveće ostvarenje rasta u 2017. je u području prilagođenih ICT rješenja.

Combis je usredotočen na nove proizvode i rješenja, nova tržišta i poslovne niše. Proizvodi u području povezivanja u oblaku, proizvodi u području bankarskih rješenja, digitalni turizam, internet stvari i sigurnost te nove aplikacije čine čvrstu osnovu stabilnog rasta.

Energetske usluge

Prihodi od energije bili su veći za 39 milijuna kuna, odnosno 37,9%, u odnosu na 2016. zbog većeg prosječnog broja poslovnih korisnika za 21,8% i usprkos smanjenju prosječne baze privatnih korisnika za 10,2%. Snažan rast korisničke baze i prihoda zabilježen je u segmentu poslovnih korisnika uz daljnji fokus na konvergentnoj ponudi telekomunikacijskih i energetske usluga u cilju povećanja lojalnosti korisnika i pozicioniranja HT-a kao jedinstvene kontaktne točke za poslovne korisnike.

3. Financijski rezultati Grupe

3.1 Prihodi

Ukupni konsolidirani prihodi su se povećali za 771 milijun kuna, odnosno 11,0%, na 7.756 milijuna kuna u 2017. u odnosu na 2016. Doprinos Crnogorskog Telekom iznosio je 630 milijuna kuna. Ako se isključi Crnogorski Telekom, prihodi su veći za 141 milijun kuna, odnosno 2,0%, u odnosu na 2016. Povećanje je uzrokovano većim prihodima od pokretnih telekomunikacija (168 milijuna kuna, odnosno 5,9%), raznim prihodima (39 milijuna kuna, odnosno 34,7%) i većim prihodima od sistemskih rješenja (22 milijuna kuna, odnosno 3,2%) kojima je neutralizirano smanjenje prihoda od nepokretnih telekomunikacija (87 milijuna kuna, odnosno 2,6%).

Doprinos Optima Telekom HT Grupi bio je veći za 15 milijuna kuna u odnosu na 2016. i iznosio je 309 milijuna kuna u 2017. Sastojao se od 483 milijuna kuna doprinosa Optima Telekom kao treće strane (2016.: 441 milijuna kuna), koji je u cijelom iznosu prikazan pod stavkom ostali prihodi od

nepokretnih telekomunikacija, i od 173 milijuna kuna odnosa između društava, kojim su ponajprije smanjeni prihodi od nepokretnih telekomunikacija na veleprodajnoj razini (2016.: 147 milijuna kuna).

Doprinos društava kćeri prihodima Grupe u 2017. iznosio je za Iskon 378 milijuna kuna (2016.: 386 milijuna kuna) i za Combis 473 milijuna kuna (2016.: 468 milijuna kuna).

Prihodi od pokretnih telekomunikacija

Prihodi od pokretnih telekomunikacija povećali su se za 484 milijun kuna, odnosno 17,2%, na 3.305 milijuna kuna u 2017. u odnosu na 2016. Doprinos Crnogorskog Telekomu iznosio je 317 milijuna kuna. Ako se isključi Crnogorski Telekom, prihodi od pokretnih telekomunikacija veći su za 168 milijun kuna, odnosno 5,9%, u odnosu na 2016. Rast je ponajprije rezultat većih prihoda od uređaja, prihoda od posjetitelja i prihoda od *postpaida*, dok su se prihodi od *prepaida* i ostali prihodi od pokretnih telekomunikacija smanjili.

Prihodi od posjetitelja povećali su se zbog veće potrošnje zahvaljujući povećanju podatkovnog prometa za 330,3% u odnosu na 2016. i regulacije „u roamingu kao kod kuće”.

Rast prihoda od uređaja rezultat je povećane prodane količine pametnih telefona, većeg broja produljenja ugovora uz kupnju uređaja i većeg udjela uređaja višeg cjenovnog ranga, ponajprije u segmentu privatnih korisnika, što je dodatno potpomognuto sve većim brojem konvergentnih ponuda.

Prihodi od *postpaida* povećali su se ponajprije zbog rasta broja korisnika za 8,7% kao posljedica općeg poticanja uspješnih i atraktivnih tarifa kao što su Magenta1 i Tarifa za mlade, kao i uspješnih Bonbonovih kampanja koje su rezultirale izvrsnim ukupnim rezultatima. ARPU za *postpaid* manji je za 3,3% u odnosu na 2016. zbog povećanog udjela M2M pretplatnika i regulacije roaminga, kao i veće količine besplatnih minuta uključenih u ponude paketa.

Smanjenje prihoda od *prepaida* rezultat je smanjenja korisničke baze za 8,4% u odnosu na 2016. Uzrokovano je općim padom *prepaid* tržišta i snažnim tržišnim natjecanjem. Simpa i Bonbon poduzimaju kontinuirane napore kako bi se ublažio neprekidan pad. Inicijative za oporavak tržišta rezultirale su povećanjem ARPU-a za *prepaid* za 1,9% u odnosu na 2016.

Ostali prihodi od pokretnih telekomunikacija smanjili su se ponajprije zbog manjih prihoda od kamata i naknada za opomene, manjih jednokratnih naknada i manjih popusta od partnera u segmentu veleprodaje.

Prihodi od nepokretnih telekomunikacija

Prihodi od nepokretnih telekomunikacija povećali su se za 194 milijuna kuna, odnosno 5,7%, na 3.569 milijuna kuna u 2017. u odnosu na 2016. Doprinos Crnogorskog Telekomu iznosio je 281 milijun kuna. Ako se isključi Crnogorski Telekom, prihodi od nepokretnih telekomunikacija manji su za 87 milijuna kuna, odnosno 2,6%. Pad je ponajprije rezultat smanjenih prihoda od govornih usluga (110 milijuna kuna, odnosno 11,5%), prihoda od veleprodaje (18 milijuna kuna, odnosno 4,9%) i prihoda od širokopojsnih usluga (9 milijuna kuna, odnosno 1,0%), ali je djelomično neutraliziran povećanjem ostalih prihoda (36 milijuna kuna, odnosno 4,9%) i prihoda od televizijskih usluga (13 milijuna kuna, odnosno 3,4%).

U 2017. prihodi od govornih usluga u nepokretnoj mreži na maloprodajnoj razini bili su manji u odnosu na 2016. ponajprije zbog kontinuiranog smanjenja broja priključaka u nepokretnoj mreži kojima se ostvaruju prihodi (5,4%) kao rezultat tekućeg trenda zamjene nepokretnih telekomunikacija pokretnima zbog snažnih ponuda usluga u pokretnoj mreži koje su puno atraktivnije od ponuda govornih usluga u nepokretnoj mreži i čvrstog regulatornog okruženja. Slijedom toga, broj je minuta upotrebe bio manji, dok se ARPU za govorne usluge smanjio za 6,9%. ARPU se smanjio jer govorne usluge u nepokretnoj mreži upotrebljava veći broj privatnih korisnika manjeg doprinosa (ponajprije starija populacija).

Prihodi od nepokretnih telekomunikacija na veleprodajnoj razini smanjili su se ponajprije zbog konsolidacije H1 (od srpnja 2017.) i djelomično su nadoknađeni povećanjem cijene ULL-a sa 43,61 kune na 49,53 kune od siječnja 2017.

Prihodi od širokopojasnih usluga smanjili su se u odnosu na isto razdoblje prošle godine kao posljedica pada ARPU-a za 3,8% usprkos povećanju korisničke baze za 1,0%. Pad ARPU-a rezultat je intenzivnijeg tržišnog natjecanja i agresivnih ponuda na tržištu. Kako bi stabilizirao prihode i osigurao osnovu za njihov rast, HT nastavlja s poticanjem ponude Magente 1, paketa MAX2/MAX3 i usluge Ultra MAX na FTTH-u.

Ostali prihodi od nepokretnih telekomunikacija rezultat su pozitivnog doprinosa Optima Telekom.

Prihodi od televizijskih usluga povećali su se u odnosu na isto razdoblje prošle godine kao rezultat povećanja korisničke baze za 4,0% usprkos blagom smanjenju ARPU-a za televizijske usluge za 1,4% kao posljedica poticanja televizijskih usluga u okviru Magente 1, nove ponude za starije i uspješnih aktivnosti zadržavanja.

Sistemska rješenja

Prihodi od sistemskih rješenja povećali su se za 54 milijuna kuna, odnosno 8,0%, na 731 milijun kuna u 2017. u odnosu na 2016. Doprinos Crnogorskog Telekom iznosio je 32 milijuna kuna. Ako se isključi Crnogorski Telekom, prihodi od sistemskih rješenja veći su u odnosu 2016. za 22 milijuna kuna, odnosno 3,2%.

Razni prihodi

Do povećanja raznih prihoda (39 milijuna kuna, odnosno 34,7%) došlo je ponajprije zahvaljujući energetsom poslovanju zbog većeg prosječnog broja poslovnih korisnika (21,8%) koji generiraju veliku potrošnju energije.

Ostali prihodi iz redovnog poslovanja

Ostali prihodi iz redovnog poslovanja povećali su se za 30 milijuna kuna, odnosno 20,5%, u odnosu na 2016. Doprinos Crnogorskog Telekom iznosi 4 milijuna kuna. Ako se isključi Crnogorski Telekom, ostali prihodi iz redovnog poslovanja povećali su se za 26 milijuna kuna, odnosno 17,8%. Do povećanja je došlo zbog veće prodaje nekretnina u 2017., a djelomično je neutralizirano izostankom otpisa obveza u vezi s obvezom uklanjanja antenskih stupova realiziranih u 2016.

3.2 Troškovi redovnog poslovanja

Ukupni konsolidirani troškovi redovnog poslovanja povećali su se za 551 milijun kuna, odnosno 12,5%, na 4.943 milijuna kuna u 2017. Doprinos Crnogorskog Telekomu iznosi 422 milijuna kuna. Ako se isključi Crnogorski Telekom, troškovi redovnog poslovanja povećali su se za 129 milijuna kuna, odnosno 2,9%.

Ako se isključi Crnogorski Telekom, to je povećanje bilo rezultat većih materijalnih troškova, vrijednosnog usklađenja imovine i ostalih troškova, a djelomično je neutralizirano većim realiziranim i kapitaliziranim radom Grupe i manjim troškovima zaposlenika.

Ako se isključi Crnogorski Telekom i troškovi koji se tretiraju kao jednokratne stavke, koji se uglavnom odnose na troškove restrukturiranja za otpremnine, izvanredne otpise potraživanja, sudske sporove i troškove vezane za konsolidaciju H1 Telekomu, troškovi redovnog poslovanja povećali su se za 70 milijuna kuna, odnosno 1,6%.

Materijalni troškovi

U 2017. materijalni su se troškovi povećali na 2.387 milijuna kuna kao rezultat većih troškova trgovačke robe, materijalnih troškova i troškova energije te troškova usluga. Doprinos Crnogorskog Telekomu iznosi 167 milijuna kuna. Ako se isključi Crnogorski Telekom, materijalni su se troškovi povećali za 124 milijuna kuna, odnosno 5,9%, kao rezultat većih troškova trgovačke robe, materijalnih troškova i troškova energije, a djelomično su neutralizirani manjim troškovima usluga.

Ako se isključi Crnogorski Telekom, do povećanja troškova trgovačke robe, materijalnih troškova i troškova energije došlo je pod utjecajem većih troškova prodaje energije i većih troškova trgovačke robe.

Na povećanje troškova prodaje energije utjecali su veća prosječna baza poslovnih korisnika i veća potrošnja, veći troškovi energije na tržištima i nova regulacija koja je uvedena krajem 2016. kad je hrvatska Vlada ukinula dio „Zakona o obnovljivim izvorima energije” na temelju kojeg su dobavljači oslobođeni obveze kupnje zelene energije po višoj cijeni.

Povećanje troškova trgovačke robe bilo je uzrokovano većim troškovima trgovačke robe u pokretnim telekomunikacijama, većim troškovima trgovačke robe u području sistemskih rješenja, što je u skladu s razvojem prihoda od sistemskih rješenja i manjim troškovima trgovačke robe u nepokretnim telekomunikacijama u odnosu na 2016.

Do povećanja troškova trgovačke robe u pokretnim telekomunikacijama došlo je ponajprije zbog segmenta privatnih korisnika kao posljedica povećanih količina prodanih pametnih telefona, većeg broja produljenja ugovora uz kupnju uređaja i većeg udjela uređaja višeg cjenovnog ranga, što je dodatno potpomognuto sve većim brojem konvergentnih ponuda.

Ako se isključi Crnogorski Telekom, na manje troškove usluga uglavnom su utjecale manje naknade za autorska prava.

Smanjenje naknada za autorska prava rezultat je većeg udjela ugovora za kapitalizaciju prava na sadržaj.

Troškovi zaposlenika

Ukupni troškovi zaposlenika povećali su se u 2017. za 87 milijuna kuna, odnosno 8,8%, kao rezultat većih troškova osoblja koji su neutralizirani manjim troškovima otpremnina. Ako se isključi Crnogorski Telekom u iznosu od 101 milijun kuna, ukupni troškovi zaposlenika smanjili su se za 14 milijun kuna, odnosno 1,4%, kao rezultat manjih troškova otpremnina i većih troškova osoblja.

Ukupni broj zaposlenika ekvivalenata punog radnog vremena (FTE-ovi) iznosi 5.110 uz doprinos Crnogorskog Telekoma od 522 FTE-ova. Ako se isključi Crnogorski Telekom, broj FTE-ova povećao se s 4.427 na kraju 2016. na 4.588 na kraju 2017.

Ostali troškovi

Ostali troškovi povećali su se za 162 milijuna kuna, odnosno 11,8%, na 1.535 milijuna kuna u 2017. Doprinos Crnogorskog Telekoma iznosi 152 milijuna kuna. Ako se isključi Crnogorski Telekom, ostali su se troškovi povećali u odnosu na 2016. za 11 milijuna kuna, odnosno 0,8%, ponajprije zbog većeg vanjskog zapošljavanja i većih prodajnih provizija, koji su djelomično neutralizirani manjim troškovima održavanja.

Povećanje vanjskog zapošljavanja posljedica je inicijativa za poboljšanje korisničkog iskustva.

Povećanje prodajnih provizija posljedica je većeg udjela neizravnog prodajnog kanala (novih franšiza i ovlaštenih prodavatelja) te općenito boljih rezultata transakcija u nepokretnim i pokretnim telekomunikacijama.

Uštede u održavanju pod utjecajem su manjeg broja kvarova zbog povećane kvalitete infrastrukture i većeg broja popravaka izvedenih od strane tehničara HT-a.

Vrijednosno usklađenje imovine

Vrijednosno usklađenje imovine povećalo se za 68 milijun kuna, odnosno 181,7%, na 106 milijuna kuna u 2017. Doprinos Crnogorskog Telekoma iznosi 9 milijuna kuna. Ako se isključi Crnogorski Telekom, vrijednosno usklađenje imovine povećalo se za 59 milijuna kuna, odnosno 157,9%, ponajprije zbog povećanja vrijednosno usklađenih potraživanja kao posljedica tržišnih utjecaja.

Amortizacija

Amortizacija se povećala za 372 milijuna kuna, odnosno 24,8%, na 1.869 milijuna kuna u odnosu na 2016. Doprinos Crnogorskog Telekoma iznosi 161 milijun kuna. Ako se isključi Crnogorski Telekom, amortizacija se povećala za 210 milijuna kuna, odnosno 14,1%, u odnosu na 2016., ponajprije zbog elektroničke telekomunikacijske infrastrukturne imovine i kapitalizacije ugovora za sadržaj.

3.3 Profitabilnost Grupe HT

EBITDA prije jednokratnih stavki

EBITDA prije jednokratnih stavki povećala se za 316 milijuna kuna, odnosno 11,2%, na 3.138 milijuna kuna u 2017. Doprinos Crnogorskog Telekomu iznosi 220 milijuna kuna. Ako se isključi Crnogorski Telekom, EBITDA prije jednokratnih stavki povećala se za 96 milijuna kuna, odnosno 3,4%. To je povećanje rezultat realizacije većih prihoda, ponajprije zahvaljujući realizaciji u području pokretnih telekomunikacija i većih ostalih prihoda iz redovnog poslovanja zahvaljujući većoj prodaji dugotrajne imovine, a djelomično je neutralizirano većim troškovima redovnog poslovanja.

Doprinos Optima Telekomu EBITDA-i Grupe za 2017. bio je veći za 5 milijuna kuna u odnosu na 2016. pod utjecajem konsolidacije H1. Iznosio je 112 milijuna kuna (2016.: 106 milijuna kuna), a sastojao se od 275 milijuna kuna doprinosa Optima Telekomu od trećih strana (2016.: 239 milijuna kuna) i 164 milijun kuna odnosa između društava (2016.: 132 milijuna kuna).

Neto dobit nakon nekontrolirajućih udjela

U odnosu na 2016. konsolidirana neto dobit nakon nekontrolirajućih udjela smanjila se za 70 milijuna kuna, odnosno 7,5%, na 863 milijuna kuna u 2017. Doprinos Crnogorskog Telekomu iznosi 31 milijun kuna. Ako se isključi Crnogorski Telekom, neto dobit nakon nekontrolirajućih udjela smanjila se za 101 milijun kuna, odnosno 10,8%.

Neto dobit nakon nekontrolirajućih udjela smanjila se kao rezultat veće amortizacije pod utjecajem elektroničke telekomunikacijske infrastrukturne imovine i kapitalizacije ugovora za sadržaj, većih troškova koji se tretiraju kao jednokratne stavke i koji se odnose uglavnom na troškove restrukturiranja za otpremnine, izvanredne otpise potraživanja, sudske sporove i troškove vezane za konsolidaciju H1 Telekomu i većeg neto financijskog gubitka uglavnom po utjecajem većih troškova kamata zbog kapitalizacije ugovora za sadržaj. To je su djelomično neutralizirano većim doprinosom EBITDA-e prije jednokratnih stavki, većim nekontrolirajućim udjelima i manjim oporezivanjem.

Optima Telekomu pridonio je neto dobiti HT Grupe gubitkom u iznosu od 8 milijuna kuna (2016.: gubitak od 1 milijun kuna).

3.4 Bilanca

U odnosu na kraj 2016. vrijednost ukupne imovine povećala se za 8,9%, ponajprije pod utjecajem konsolidacije Crnogorskog Telekomu i pripajanja H1 Telekomu Optima Telekomu.

U odnosu na 31. prosinca 2016. ukupna dugotrajna imovina bila je veća za 1.496 milijuna kuna odnosno 16,8% na dan 31. prosinca 2017., pod utjecajem konsolidacije Crnogorskog Telekomu i pripajanja H1. Ukupna kratkotrajna imovina smanjila se za 212 milijuna kuna, odnosno 3,8%, ponajprije zbog plaćanja za stjecanje Crnogorskog Telekomu.

Ukupni dionički kapital i rezerve povećali su se s 12.046 milijuna kuna na dan 31. prosinca 2016. na 12.573 milijuna kuna na dan 31. prosinca 2017., ponajprije kao rezultat konsolidacije Crnogorskog Telekomu i realizirane neto dobiti za 2017. u iznosu od 863 milijuna kuna, koje su djelomično neutralizirane isplatom dividende u iznosu od 491 milijun kuna.

Ukupne dugoročne obveze povećale su se za 176 milijuna kuna, odnosno 31,4%, ponajprije zbog pripajanja H1 Telekomu Optima Telekomu kao posljedica njihovih dugoročnih obveza za izdanu obveznicu i obveze prema bankama. Ako se isključi Crnogorski Telekom, dugoročne obveze povećale su se za 23,8%, ponajprije zbog većih obveza povezanih s pravima reemitiranja.

Ukupne kratkoročne obveze povećale su se za 582 milijuna kuna na 2.429 milijuna kuna na dan 31. prosinca 2017. pod utjecajem obveza prema dobavljačima u Crnogorskom Telekomu. Ako se isključi Crnogorski Telekom, kratkoročne obveze povećale su se za 13,8%, uglavnom zbog povećanja obveza prema dobavljačima vezano uz ICT usluge zbog kupnje za povezane projekte ostvarene u prosincu 2017. godine.

3.5 Novčani tok

Novčani tok iz redovnog poslovanja glavni je izvor sredstava HT Grupe koji Društvu omogućuje financiranje kapitalnih ulaganja i raspodjelu dividende.

Neto novčani tok iz aktivnosti redovnog poslovanja povećao se za 616 milijuna kuna, odnosno 29,7%, kao posljedica konsolidacije Crnogorskog Telekomu koji je pridonio iznosom od 285 milijuna kuna. Ako se isključi Crnogorski Telekom, novčani tok povećao se za 332 milijuna kuna, ponajprije zbog rasta EBITDA-e i pozitivnog doprinosa radnog kapitala u 2017.

Neto novčani tok iz investicijskih aktivnosti povećao se za 527 milijuna kuna, odnosno 30,2%. Ako se isključi Crnogorski Telekom, novčani tok iz investicijskih aktivnosti povećao se za 682 milijuna kuna, ponajprije zbog manjih ulaganja u REPO sporazume u 2017.

Neto novčani tok iz financijskih aktivnosti smanjio se za 148 milijuna kuna, odnosno 17,8%. Ako se isključi Crnogorski Telekom, novčani tok smanjio se za 76 milijuna kuna, ponajprije zbog prijevremene otplate financijskog najma.

3.6 Kapitalna ulaganja

HT Grupa uključujući Crnogorski Telekom

u milijunima kuna	2016.	2017.	% promjene 17./16.	Q4 2016.	Q4 2017.	% promjene 17./16.
Ulaganja u dugotrajnu imovinu	1,608	1,885	17.2%	631	635	0.6%
Omjer ulaganja u dugotrajnu imovinu / prihodi	23.0%	24.3%	1.3 p.p.	35.1%	32.2%	-2.9 p.p.

Crnogorski Telekom

u milijunima kuna	2016.	2017.	% promjene 17./16.	Q4 2016.	Q4 2017.	% promjene 17./16.
Crnogorski Telekom	0	140	-	0	44	-

Realizacija kapitalnih ulaganja povećala se u 2017. godini za 277 milijuna kuna, odnosno 17,2%, uključujući doprinos Crnogorskog Telekoma u iznosu od 140 milijuna kuna u odnosu na 2016. Bez ovog efekta, realizacija kapitalnih ulaganja u 2017. godini povećala se za 137 milijuna kuna, odnosno 8,5% na 1.745 milijuna kuna u odnosu na 2016., ponajprije zbog većih ulaganja u kapitalizaciju ugovora TV sadržaja, IT transformaciju i 4G mrežu.

HT je 2017. godinu zaključio s P3 nagradom, koja dokazuje da imamo najbolju mobilnu mrežu u glasovnom i podatkovnom segmentu u Hrvatskoj. Povećanje 4G kapaciteta za 34% i broja 4G lokacija za 29% u 2017., te uvođenje VoLTE funkcionalnosti i intenzivnih E2E optimizacijskih mjera bili su glavni preduvjeti za uvjerljivu pobjedu na P3 testu. Uslijed primjene „Roam like at home“ regulative i stoga povećanog roaming prometa od 330.3% za vrijeme turističke sezone, te uvođenja Stream on usluge, povećan je volumen podatkovnog prometa za 79%. Usprkos navedenim povećanim volumenima podigli smo prosječnu mobilnu Internet brzinu za 38% na godišnjoj razini.

HT je 2017. godinu zaključio s realizacijom pristupa nove generacije (NGA) za 58% kućanstava sa brzinom >30 Mbit/s od kojih je 20% sa brzinom > 100Mbit/s, dok je FTTx (optička pristupna mreža) dostupna za 374 tisuća kućanstava.

Prvi na tržištu uveli smo Hybrid Access fiksno-mobilnu konvergentnu uslugu sa ciljem podizanja brzina korisnicima na fiksnim priključcima nižih brzina (trenutno maksimalne brzine do 10 Mbit/s). Time je fiksnim korisnicima omogućena pristupna brzinu Internetu do 30 Mbit/s istovremenim korištenjem fiksne i mobilne mreže.

Nastavljene su intenzivne aktivnosti na modernizaciji lokalne agregacijske mreže u cilju povećanja propusnosti, pouzdanosti i stabilnosti usluge, te povećanja kvalitete usluge kod krajnjeg korisnika. Do kraja 2017. zamijenjeno je 77% uređaja.

Na ograničenom području Hrvatske implementirana je pilot mreža budućnosti - PanTera koja korisnicima donosi superiornu brzinu interneta od 1 Gbit/s i 4K TV sadržaj, te je pokrenut „friendly customer trial“.

U sklopu modernizacije TV platforme s ciljem poboljšanja korisničkog iskustva, započela je migracija korisnika na novu NextTV platformu (s novom tehnologijom transkodiranja - HEVC u cilju znatnog poboljšanja kvalitete slike). Na platformu je do kraja 2017. godine migrirano 90% korisnika. Također

je uvedena interoperabilnost koja nam omogućuje dijeljenje sadržaja između IPTV i OTT dijela usluge.

U 2017, HT je prvi u Hrvatskoj omogućio razgovore putem super brze LTE mreže. Glasovna usluga na HT LTE (VOLTE) mreži omogućava čist i prirodan zvuk kroz HD voice. Ubrzana je uspostava poziva i super brzi prijenos podataka prilikom telefoniranja uz istovremeno korištenje glasovne usluge te štednju baterije.

2017. je bila godina pokretanja najveće IT investicije u regiji – poslovne IT transformacije (BITT) te su krajem godine postignuti rezultati u smanjivanju portfelja proizvoda i optimizaciji procesa.

4. Crnogorski Telekom samostalno - financijski i operativni ključni pokazatelji

Napomena: dvanaest mjeseci 2016. godine nije konsolidirano u izvješća HT Grupe. Podaci za dvanaest mjeseci 2016. navedeni su u ilustrativne svrhe kako bi se prikazali ključni trendovi za rezultate Crnogorskog Telekoma u odnosu na dvanaest mjeseci 2017.; euro je službena valuta izvješćivanja Crnogorskog Telekoma.

u milijunima EUR

Ključni financijski pokazatelji	2016.	2017.	% promjene 17./16.	Q4 2016.	Q4 2017.	% promjene 17./16.
Prihodi od pokretnih telekomunikacija	44.0	42.5	-3.3%	11.4	10.3	-9.6%
Prihodi od nepokretnih komunikacija	43.2	38.1	-11.8%	10.0	9.3	-6.8%
Sistemska rješenja	4.6	4.7	0.7%	1.0	1.6	55.0%
Prihod	91.8	85.3	-7.1%	22.5	21.2	-5.4%
EBITDA prije jednokratnih stavki	31.1	29.5	-5.2%	7.1	6.9	-3.1%
Ulaganja u dugotrajnu imovinu	21.0	18.6	-11.2%	11.1	5.8	-47.4%

Ključni podaci o redovnom poslovanju	2016.	2017.	% promjene 17./16.	Q4 2016.	Q4 2017.	% promjene 17./16.
Mobilni korisnici u 000	361	352	-2.5%	361	352	-2.5%
- Broj prepaid korisnika	176	141	-20.0%	176	141	-20.0%
- Broj postpaid korisnika	185	211	14.2%	185	211	14.2%
Ukupne telefonske linije - maloprodaja u 000	135	123	-9.5%	135	123	-9.5%
Širokopojasne pristupne linije - maloprodaja u 000	70	70	-0.6%	70	70	-0.6%
TV korisnici u 000	59	56	-4.8%	59	56	-4.8%

Tržišni pritisak rezultirao je smanjenjem realizacije prihoda za 6,6 milijuna eura, odnosno 7,1% u 2017. u odnosu na 2016.

Prihodi od pokretnih telekomunikacija smanjili su se za 1,5 milijuna eura, odnosno 3,3%, u odnosu na 2016. U segmentu *prepaida* još su uvijek prisutni izazovi i zabilježen je pad od 2,3 milijuna eura, odnosno 19,8%, u odnosu na 2016. Smanjenje korisničke baze za 20,0%, kao rezultat

usredotočenosti glavnih konkurenata na segment *prepaida*, i smanjenje ARPU-a za 12%, ponajprije kao rezultat prelaska iz *prepaida* u *postpaid*, glavni su pokretači pada u segmentu *prepaida*.

Crnogorski Telekom usredotočio se na segment *postpaida* i zadržao je vodeći položaj s udjelom od 40,3% na tržištu *postpaida* u Crnoj Gori. Prihodi od *postpaida* povećali su se za 0,7 milijuna eura, odnosno 2,6%, u odnosu na 2016. kao posljedica rasta korisničke baze za 14,2% uz podršku Magente1 i novog samostalnog portfelja koji je konkurentniji i usmjeren na podatkovne usluge. Ponudom Magente1 bilo je obuhvaćeno više od 14% kućanstava potrošača, dok je u području poslovnih korisnika ostvareno više od tisuću aktivnih računa.

U 2017. prihodi od posjetitelja povećali su se za 0,7 milijuna eura odnosno 47,9% u odnosu na 2016. zbog dobre turističke sezone s turistima od operatera bez dogovorenih popusta.

Crnogorski Telekom drži vodeći položaj na crnogorskom tržištu govornih usluga i širokopoljnih usluga te su se prihodi od nepokretnih telekomunikacija smanjili za 5,1 milijuna eura, odnosno 11,8%, u odnosu na 2016. Do daljnjeg smanjenja prihoda od govornih usluga u nepokretnoj mreži (2,8 milijuna eura, odnosno 20,0%) došlo je zbog regulatornog pritiska, neprekidne zamjene nepokretnih telekomunikacija pokretnima i smanjenja korisničke baze za 9,5%. U odnosu na 2016. prihodi od širokopoljnih usluga manji su za 1,8 milijuna eura, odnosno 16,4%, pod utjecajem manje korisničke baze i regulacije. Prihodi od televizijskih usluga ispod su za 0,2 milijuna eura, odnosno 3,2%. U području osnovnih telekomunikacijskih usluga na maloprodajnoj razini poduzimaju se napori povezani sa sprječavanjem odljeva putem osvježavanja Magente1, VDSL-a i ponuda za Extra Duo.

Prihodi od sistemskih rješenja neznajno su iznad 2017. za 0,03 milijuna eura, odnosno 0,7%, u odnosu na 2016.

EBITDA prije jednokratnih stavki smanjila se za 1,6 milijun eura, odnosno 5,2%, u odnosu na 2016. kao posljedica razvoja prihoda, što je djelomično neutralizirano manjim materijalnim troškovima zbog manjih naknada za autorska prava kao rezultat realizirane kapitalizacije televizijskih sadržaja u četvrtom tromjesečju 2016. i 2017.

Marža EBITDA-e prije jednokratnih stavki iznosi 34,5% u 2017. i veća je za 0,7 postotnih bodova u odnosu na 2016. (2016.: 33,8%).

Kapitalna ulaganja Crnogorskog Telekoma smanjila su se za 2,4 milijuna eura, odnosno 11,2%, kao rezultat kapitalizacije pomaknute iz 2017. u 2016. godinu.

5. Analiza rezultata po segmentima

Od siječnja 2017., Crnogorski Telekom je konsolidiran u rezultate Grupe i slijedom toga poslovni segmenti Grupe su segment privatnih korisnika, segment poslovnih korisnika, mreža i funkcije podrške, konsolidirana jedinica Optima i konsolidirana jedinica Crnogorski Telekom.

Segment privatnih korisnika obuhvaća marketinške i prodajne usluge te usluge brige za korisnike, a usredotočen je na pružanje usluga pokretnih i nepokretnih telekomunikacija te usluga televizijske distribucije privatnim korisnicima.

Segment poslovnih korisnika obuhvaća marketinške i prodajne usluge te usluge brige za korisnike, a usredotočen je na pružanje usluga pokretnih i nepokretnih telekomunikacija te usluga integracije sustava korporativnim korisnicima, malim i srednjim poduzetnicima i javnom sektoru. Pored toga, segment poslovnih korisnika odgovoran je za poslovanje veleprodaje usluga pokretnih i nepokretnih telekomunikacija.

Mreža i funkcije podrške provode upravljanje između segmenata i funkcije podrške, a obuhvaćaju tehniku, nabavu, računovodstvo, riznicu, pravne poslove i druge središnje funkcije.

Iskon, Combis, KDS i E-tours, društva u potpunom vlasništvu HT-a, dio su gore navedenih segmenata i imaju jednaku strukturu kao i matično društvo.

Konsolidirana jedinica Optima uključuje doprinos svih funkcija Optima Telekoma i H1 Telekoma financijskim rezultatima Grupe u skladu s jednakom strukturom izvješćivanja koja se primjenjuje i za druge poslovne segmente, osim pojedinosti o prihodima o kojima se izvješćuje u cjelokupnom iznosu pod stavkom Ostali prihodi od nepokretnih telekomunikacija. U skladu s „Kineskim zidom“ koji je uveo regulator, pristup brojčanim podacima Optima Telekoma ograničen je. Slijedom toga, provodi se samo financijska konsolidacija bez uključivanja nefinancijskih KPU-ova Optima Telekoma u postignuća Grupe.

Konsolidirana jedinica Crnogorski Telekom uključuje doprinos svih funkcija Crnogorskog Telekoma financijskim rezultatima Grupe u skladu s jednakom strukturom izvješćivanja koja se primjenjuje i za druge poslovne segmente.

U financijskim izvješćima Grupa izvješćuje o segmentima na temelju doprinosa EBITDA-i prije jednokratnih stavki. Prihodi i rashodi segmenata uključuju primarne rezultate.

Amortizacija se ne dodjeljuje segmentima.

5.1 Financijski rezultati segmenta privatnih korisnika

u milijunima kuna	2016.	2017.	% promjene 17./16.	Q4 2016.	Q4 2017.	% promjene 17./16.
Prihodi od pokretnih telekomunikacija	1,870	1,953	4.4%	474	510	7.7%
Prihodi od nepokretnih telekomunikacija	1,841	1,764	-4.2%	457	429	-6.1%
Razno	39	37	-5.4%	10	9	-7.2%
Prihod	3,750	3,754	0.1%	941	949	0.8%
Troškovi redovnog poslovanja	1,185	1,208	1.9%	311	312	0.4%
EBITDA doprinos prije jednokratnih stavki	2,565	2,546	-0.7%	630	636	1.0%

5.2 Financijski rezultati segmenta poslovnih korisnika

u milijunima kuna	2016.	2017.	% promjene 17./16.	Q4 2016.	Q4 2017.	% promjene 17./16.
Prihodi od pokretnih telekomunikacija	951	1,035	8.9%	229	239	4.3%
Prihodi od nepokretnih telekomunikacija	1,093	1,038	-5.0%	282	244	-13.4%
Sistemska rješenja	677	696	2.8%	216	217	0.8%
Razno	73	114	55.9%	24	29	23.9%
Prihod	2,793	2,883	3.2%	750	730	-2.8%
Troškovi redovnog poslovanja	1,420	1,554	9.4%	422	425	0.6%
EBITDA doprinos prije jednokratnih stavki	1,373	1,329	-3.2%	328	305	-7.0%

5.3 Financijski rezultati Mreže i funkcija podrške

u milijunima kuna	2016.	2017.	% promjene 17./16.	Q4 2016.	Q4 2017.	% promjene 17./16.
Ostali prihodi iz redovnog poslovanja	142	166	17.0%	51	50	-1.9%
Troškovi redovnog poslovanja	1,498	1,402	-6.4%	364	332	-8.9%
EBITDA doprinos prije jednokratnih stavki	-1,355	-1,236	8.8%	-313	-282	10.1%

5.4 Financijski rezultati Segmenta Optima konsolidirano

u milijunima kuna	2016.	2017.	% promjene 17./16.	Q4 2016.	Q4 2017.	% promjene 17./16.
Prihodi od nepokretnih telekomunikacija	441	483	9.5%	109	133	21.9%
Prihod	441	483	9.5%	109	133	21.9%
Ostali prihodi iz redovnog poslovanja	2	4	66.3%	1	1	19.3%
Troškovi redovnog poslovanja	204	211	3.2%	46	53	16.5%
EBITDA doprinos prije jednokratnih stavki	239	275	15.4%	64	81	25.7%

5.5 Segment Crnogorski Telekom konsolidirano

u milijunima kuna	2016.	2017.	% promjene 17./16.	Q4 2016.	Q4 2017.	% promjene 17./16.
Prihodi od pokretnih telekomunikacija	0	317	-	0	78	-
Prihodi od nepokretnih telekomunikacija	0	284	-	0	70	-
Sistemska rješenja	0	35	-	0	12	-
Prihod	0	636	-	0	160	-
Ostali prihodi iz redovnog poslovanja	0	4	-	0	2	-
Troškovi redovnog poslovanja	0	417	-	0	110	-
EBITDA doprinos prije jednokratnih stavki	0	223	-	0	53	-

6. Hrvatski Telekom d.d. financijska obilježja

Prihodi

Prihodi su se povećali za 140 milijuna kuna, odnosno 2,4%, na 6.073 milijuna kuna u 2017. u odnosu na 2016. Povećanje je rezultat većih prihoda od pokretnih telekomunikacija (168 milijuna kuna, odnosno 5,9%) zahvaljujući приходima od posjetitelja i mobilnih uređaja, raznih prihoda (39 milijuna kuna, odnosno 37,6%) zahvaljujući energetsom poslovanju i prihoda od sistemskih rješenja (21 milijun kuna, odnosno 10,3%). To je povećanje djelomično neutralizirano smanjenjem prihoda od nepokretnih telekomunikacija (88 milijuna kuna, odnosno 3,2%), ponajprije zbog manjih prihoda od govornih usluga, što je neutralizirano većim приходima od veleprodaje i televizijskih usluga.

EBITDA prije jednokratnih stavki

EBITDA prije jednokratnih stavki povećala se za 96 milijuna kuna, odnosno 3,7%, na 2.691 milijuna kuna u 2017., ponajprije zbog većih prihoda (140 milijuna kuna, odnosno 2,4%) i većih ostalih prihoda iz redovnog poslovanja (21 milijuna kuna, odnosno 15,6%) pod utjecajem prodaje imovine. To je povećanje djelomično neutralizirano većim troškova redovnog poslovanja (66 milijuna kuna, odnosno 1,9%), uglavnom pod utjecajem većih troškova trgovačke robe povezanih s aktivnostima zadržavanja u segmentu pokretnih telekomunikacija i rasta u sistemskim rješenjima.

Neto dobit nakon nekontrolirajućih udjela

Neto dobit nakon nekontrolirajućih udjela smanjila se za 68 milijuna kuna, odnosno 7,4% na 841 milijun kuna u 2017. Smanjenje je ponajprije rezultat veće amortizacije (112 milijuna kuna, odnosno 8,4%) zbog elektroničke telekomunikacijske infrastrukturne imovine i kapitalizacije ugovora o sadržaju, većeg neto financijskog gubitka (52 milijuna kuna, odnosno 141,1%) i većim jednokratnim stavkama (50 milijuna kuna, odnosno 60,6%) koji se uglavnom odnose na troškove restrukturiranja za otpremnine, izvanredne otpise potraživanja, sudske sporove i troškove vezane za konsolidaciju H1 Telekomu. To je smanjenje djelomično neutralizirano većom EBITDA-om prije jednokratnih stavki (96 milijuna kuna, odnosno 3,7%) i manjim oporezivanjem (50 milijuna kuna, odnosno 21,2%).

7. Upravljanje rizicima

Osim promjena u poslovanju i regulatornih kretanja navedenih u ovom izvješću te objavljenim revidiranim financijskim izvješćima za 2017., nisu zabilježene nikakve bitne promjene u odnosu na profil rizika Grupe u promatranom razdoblju.

8. Izgledi za Grupu u 2018. godinu

	Rezultati za 2017.	Izgledi za 2018.u odnosu na 2017.
Prihodi	7.756 milijuna kuna	Nešto veći
EBITDA prije jednokratnih stavki	Marža od 40,5%	Marža od približno 40%
Kapitalna ulaganja	1.885 milijuna kuna	Nešto manja
Regionalno širenje	Akvizicija Crnogorskog Telekoma u siječnju 2017.	HT prati i procjenjuje potencijalne prilike za stjecanja i preuzimanja

9. Financijska izvješća Grupe HT

9.1 Konsolidirani račun dobiti i gubitka

u milijunima kuna	2016.	2017.	% promjene 17./16.	Q4 2016.	Q4 2017.	% promjene 17./16.
Prihodi od pokretnih telekomunikacija	2,821	3,305	17.2%	703	827	17.6%
Prihodi od nepokretnih telekomunikacija	3,375	3,569	5.7%	847	876	3.3%
Sistemska rješenja	677	731	8.0%	216	229	6.4%
Razno	112	151	34.7%	34	39	14.6%
Prihod	6,984	7,756	11.0%	1,800	1,971	9.5%
Ostali prihodi iz redovnog poslovanja	145	174	20.5%	52	54	3.2%
Ukupni operativni приход	7,129	7,930	11.2%	1,852	2,024	9.3%
Troškovi redovnog poslovanja	4,392	4,943	12.5%	1,166	1,281	9.9%
Materijalni troškovi	2,096	2,387	13.9%	588	651	10.7%
Troškovi osoblja	986	1,073	8.8%	261	305	16.6%
Ostali troškovi	1,373	1,535	11.8%	344	386	12.1%
Prihodi na temelju upotrebe vlastitih proizvoda, robe i usl	-101	-158	56.7%	-37	-67	83.7%
Vrijednosno usklađivanje	38	106	181.7%	8	6	-28.0%
EBITDA	2,736	2,986	9.1%	686	743	8.3%
Amortizacija	1,497	1,869	24.8%	459	614	33.7%
EBIT	1,239	1,118	-9.8%	227	130	-42.9%
Financijski приход	63	38	-39.7%	28	7	-74.9%
Prihod/trošak od ulaganja u zajednički pothvat	4	2	-48.3%	0	-4	1647.6%
Financijski rashod	144	174	20.9%	21	36	68.6%
Dobit iz redovnog poslovanja prije poreza	1,162	984	-15.4%	234	97	-58.4%
Porez	234	180	-23.3%	50	19	-62.5%
Neto dobit	928	804	-13.3%	184	78	-57.3%
Nekontrolirajući udjeli	-6	-59	958.1%	2	-50	-2351.2%
Neto dobit nakon nekontrolirajućih udjela	934	863	-7.5%	182	128	-29.3%
Jednokratne stavke ¹⁾	85	151	78.0%	23	50	118.1%
EBITDA prije jednokratnih stavki	2,821	3,138	11.2%	709	793	11.9%

¹⁾ Uglavnom se odnose na troškove restrukturiranja za otpremnine, izvanredne otpise potraživanja, sudske sporove i troškove vezane za konsolidaciju H1 Telekoma

9.2 Konsolidirana bilanca

u milijunima kuna	31. pro. 2016.	31. pro. 2017.	% <i>promjene</i> <i>17./16.</i>
Nematerijalna imovina	1,738	2,539	46.1%
Materijalna imovina	5,619	6,175	9.9%
Dugotrajna financijska imovina	1,352	1,333	-1.4%
Potraživanja	121	248	105.3%
Odgođena porezna imovina	59	91	52.7%
Ukupna dugotrajna imovina	8,889	10,385	16.8%
Zalihe	111	128	14.9%
Potraživanja	1,327	1,631	22.8%
Kratkotrajna financijska imovina	1,189	197	-83.4%
Novac u banci i blagajni	2,676	3,152	17.8%
Plaćeni troškovi budućeg razdoblja i obračunati prihodi	262	246	-6.2%
Ukupna kratkotrajna imovina	5,566	5,353	-3.8%
UKUPNA AKTIVA	14,455	15,738	8.9%
Temeljni kapital	9,823	9,823	0.0%
Rezerve iz dobiti	492	492	0.0%
Revalorizacijske rezerve	2	2	-31.9%
Zadržana dobit	633	1,024	61.9%
Dobit poslovne godine	934	863	-7.5%
Nekontrolirajući udjeli	163	369	126.0%
Ukupni kapital i rezerve	12,046	12,573	4.4%
Rezerviranja	53	73	36.5%
Dugoročne obveze	472	617	30.6%
Odgođena porezna obveza	35	47	34.1%
Ukupne dugoročne obveze	561	737	31.4%
Kratkoročne obveze	1,741	2,310	32.6%
Odgođeni prihod	89	89	-0.2%
Rezerviranja za otpremnine	17	30	79.8%
Ukupne kratkoročne obveze	1,847	2,429	31.5%
Ukupne obveze	2,408	3,166	31.5%
UKUPNI KAPITAL I OBVEZE	14,455	15,738	8.9%

9.3 Konsolidirano izvješće o tijeku novca

u milijunima kuna	2016.	2017.	% promjene 17./16.
Dobit prije poreza	1,162	984	-15.4%
Amortizacija	1,497	1,869	24.8%
Povećanje/Smanjenje kratkoročnih obveza	-151	321	311.9%
Povećanje/Smanjenje kratkotrajnih potraživanja	-112	-105	6.0%
Povećanje/Smanjenje zaliha	-1	-57	-4811.2%
Ostalo povećanje/smanjenje novčanog tijeka	-321	-320	0.1%
Neto novčani tijek od poslovnih aktivnosti	2,075	2,691	29.7%
Novčani primici od prodaje dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine	56	99	78.0%
Novčani primici od prodaje vlasničkih i dužničkih financijskih instrumenata	639	2	-99.8%
Novčani primici od kamata	18	11	-39.6%
Novčani primici od isplate dividendi	3	0	-100.0%
Ostali novčani primici od investicijskih aktivnosti	1,941	1,302	-32.9%
Ukupno novčani primici od investicijskih aktivnosti	2,656	1,413	-46.8%
Novčani izdaci za kupnju dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine	-1,173	-1,467	-25.0%
Novčani izdaci za stjecanje vlasničkih i dužničkih financijskih instrumenata	-1,019	-867	
Ostali novčani izdaci od investicijskih aktivnosti	-2,207	-295	86.6%
Ukupno novčani izdaci od investicijskih aktivnosti	-4,398	-2,629	40.2%
Neto novčani tijek od investicijskih aktivnosti	-1,742	-1,215	30.2%
Ukupno novčani primici od financijskih aktivnosti			
Novčani izdaci za otplatu glavnice kredita i obveznica	-38	-72	-90.1%
Novčani izdaci za isplatu dividendi	-491	-493	-0.4%
Novčani izdaci za otplatu financijskog najma	-10	-53	
Ostali novčani izdaci od financijskih aktivnosti	-294	-363	-23.6%
Ukupno novčani izdaci od financijskih aktivnosti	-833	-981	-17.8%
Neto novčani tijek od financijskih aktivnosti	-833	-981	-17.8%
Učinak promjene tečaja stranih valuta na novac i novčane ekvivalente	2	-19	-1003.3%
Novac i novčani ekvivalenti na početku razdoblja	3,175	2,676	-15.7%
Neto (odljev) / priljev novca i novčanih ekvivalenata	-501	494	198.8%
Novac i novčani ekvivalenti na kraju razdoblja	2,676	3,152	17.8%

9.4 Konsolidirano usklađivanje EBITDA-e

u milijunima kuna	2016.	2017.	% promjene 17./16.	Q4 2016.	Q4 2017.	% promjene 17./16.
Rezultat po segmentima (EBITDA doprinos)						
Segment Privatnih korisnika	2,565	2,546	-0.7%	630	636	1.0%
Segment Poslovnih korisnika	1,373	1,329	-3.2%	328	305	-7.0%
Mreža i funkcije podrške	-1,355	-1,236	8.8%	-313	-282	10.1%
Segment Optima konsolidirano	239	275	15.4%	64	81	25.7%
Segment Crnogorski telekom konsolidirano	0	223	-	0	53	-
Ukupan EBITDA doprinos segmenata prije jednokratnih stavki	2,821	3,138	11.2%	709	793	11.9%
Jednokratne stavke	85	151	78.0%	23	50	118.1%
Ukupna EBITDA	2,736	2,986	9.1%	686	743	8.3%

10. Izjava Uprave Hrvatskog Telekoma d.d

Prema našem najboljem saznanju, revidirana financijska izvješća društva Hrvatski Telekom d.d. (u daljnjem tekstu: Društvo) i revidirana konsolidirana financijska izvješća Društva i njegovih povezanih društava (u daljnjem tekstu: Grupa), sastavljena u skladu s Međunarodnim standardima financijskog izvješćivanja (MSFI), daju cjelovit i istinit prikaz imovine i obveza, gubitaka i dobitaka, financijskog položaja i poslovanja Društva i Grupe.

Izvješće poslovanja za dvanaest mjeseci 2017. godine sadrži istinit prikaz razvoja i rezultata poslovanja i položaja Grupe uz opis značajnih rizika i neizvjesnosti kojima je Grupa izložena u cjelini.

g. Davor Tomašković, predsjednik Uprave (glavni direktor)

g. Daniel Daub, član Uprave i glavni direktor za financije

gđa. Nataša Rapaić, članica Uprave i glavna operativna direktorica za privatne korisnike

g. Saša Kramar, član Uprave i glavni operativni direktor za poslovne korisnike

g. Boris Batelić, član Uprave i glavni direktor za korisničko iskustvo

gđa. Marija Felkel, članica Uprave i glavna direktorica za ljudske resurse

g. Boris Drilo, član Uprave i glavni direktor za tehniku i informacijske tehnologije

U Zagrebu, 21. veljače 2018.

11. Prezentacija podataka

Osim ako kontekst ne zahtijeva drukčije, pojam „Grupa HT“ ili „Grupa“ ili „HT“ u ovoj objavi označava društvo Hrvatski Telekom d.d. zajedno s njegovim ovisnim društvima.

Nakon pripajanja T-Mobilea d.o.o. društvu Hrvatski Telekom (HT d.d.), koje je stupilo na snagu 1. siječnja 2010., Grupa je organizirana u dvije poslovne jedinice: Poslovnu jedinicu za poslovne korisnike i Poslovnu jedinicu za privatne korisnike.

Shodno tome, pojam „poslovni korisnici“ odnosi se na poslovanje koje se obavlja u Segmentu poslovnih korisnika unutar Društva.

Pojam „privatni korisnici“ odnosi se na poslovanje koje se obavlja u Segmentu privatnih korisnika unutar Društva.

Pojam „Iskon“ odnosi se na Iskon Internet d.d., ovisno društvo u potpunom vlasništvu Društva.

Pojam „Combis“ odnosi se na Combis d.o.o., ovisno društvo u potpunom vlasništvu Društva.

Pojam „KDS“ odnosi se na KDS d.o.o., ovisno društvo u potpunom vlasništvu Društva.

Pojam „E-tours“ odnosi se na E-tours d.o.o., ovisno društvo u potpunom vlasništvu Društva.

Pojam „Optima“ odnosi se na Optima Telekom, društvo u potpunosti konsolidirano u financijska izvješća Grupe od 1. srpnja 2014.

Pojam „Crnogorski“ ili „CT“ odnosi se na Crnogorski telekom, društvo u potpunosti konsolidirano u financijska izvješća Grupe od 1. siječnja 2017.

Pojam „H1“ odnosi se na H1 Telekom, društvo u potpunosti konsolidirano u financijska izvješća Optime i Grupe od 1. srpnja 2017.

Pojam „Agencija“ u ovoj objavi odnosi se na Hrvatsku regulatornu agenciju za mrežne djelatnosti (HAKOM).

12. Izjava o odricanju od odgovornosti

Ovaj dokument sadrži određene izjave koje se odnose na budućnost u pogledu financijskih uvjeta, poslovnih rezultata i poslovanja Grupe. Te izjave predstavljaju očekivanja ili uvjerenja Društva u vezi s budućim događajima i uključuju poznate i nepoznate rizike i neizvjesnosti koji bi mogli dovesti do bitnih razlika kod stvarnih rezultata, radnog učinka ili događaja u odnosu na one koji su navedeni ili pretpostavljeni u ovim izvješćima. Dodatne informacije u vezi s važnim čimbenicima koji bi mogli dovesti do bitnih odstupanja od stvarnih rezultata mogu se naći u izvješćima Grupe na www.t.ht.hr.